

Beslut om betydande marknadsinflytande på marknaden för dataöverföringstjänster i det fasta nätet på grossistmarknaden

Karis Telefon Ab

Innehåll

1	Teleföretag, som beslutet gäller	3
2	Beslut	3
2.1	Bestämmande av att företaget har betydande marknadsinflytande	3
2.2	Upphävande av SMP-ställning.....	3
2.3	Skyldigheter som åläggs.....	3
2.4	Skyldigheter som upphävs	8
3	Motivering	8
3.1	Reglering av betydande marknadsinflytande	8
3.2	Bestämmande av ställning som företag med betydande marknadsinflytande	9
3.2.1	Relevanta marknader	9
3.2.2	Bestämmande av att företaget har betydande marknadsinflytande.....	9
3.3	Utgångspunkter för skyldigheterna	10
3.3.1	Skyldigheternas nödvändighet	10
3.3.2	Övriga bestämmelser och kommissionens rekommendationer	10
3.3.3	Skyldigheternas proportionalitet	12
3.4	Motiveringar till skyldigheterna	14
3.4.1	Skyldigheter i fråga om nyttjanderätt	14
3.4.2	Skyldigheter i fråga om icke-diskriminering	21
3.4.3	Skyldighet att lämna insyn	26
3.5	Åtagandeförfarande	27
3.6	Bedömning av skyldigheternas inverkan	28
3.7	Offentligt samråd.....	33
3.7.1	Nationellt samråd.....	33
3.7.2	Det internationella samrådet	33
3.8	Ändringar efter de offentliga samråden.....	34
4	Tillämpade bestämmelser.....	34
5	Beslutets övergångs- och giltighetstid	35
6	Sökande av ändring	35
7	Ytterligare information	35

Beslut om betydande marknadsinflytande på marknaden för dataöverföringstjänster i det fasta nätet på grossistmarknaden

1 Teleföretag, som beslutet gäller

Karis Telefon Ab (nedan Karis Telefon)

2 Beslut

2.1 Bestämmande av att företaget har betydande marknadsinflytande

Enligt 52 § 9 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska Transport- och kommunikationsverket genom sitt beslut bestämma att ett teleföretag är ett företag med betydande marknadsinflytande (SMP), om företaget utifrån en marknadsanalys konstateras ensamt eller tillsammans med andra ha ett sådant ekonomiskt inflytande på en viss marknad som gör att företaget i betydande utsträckning kan verka oberoende av konkurrenter, konsumenter eller andra användare.

På basis av marknadsanalysen som finns i bilaga 1 till detta beslut och i bedömningen av den har Karis Telefon en ställning som ett företag med betydande marknadsinflytande på marknaden för optiska fibernät i följande kommuner: Hangö och Raseborg.

2.2 Upphävande av SMP-ställning

Enligt 52 § 4 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska Transport- och kommunikationsverket genom beslut upphäva ett teleföretags ställning som ett företag med betydande inflytande på en viss marknad, om det utifrån en marknadsanalys konstateras att företaget inte längre har ett sådant betydande marknadsinflytande som avses i 3 mom.

På basis av motiveringen som närmare beskrivs i marknadsanalysen som finns som bilaga till beslutet har Karis Telefon inte längre ett betydande marknadsinflytande på bitströmmarknaden för optiska fibernät.

På basis av motiveringen som närmare beskrivs i marknadsanalysen har Karis Telefon heller inte längre ett betydande marknadsinflytande på marknaden för abonnentförbindelse- och bitströmmarknaden för kopparnät.

För tydlighetens skull konstateras också att lokalt tillträde i grossistledet via en fast anslutningspunkt har i sin helhet varit i oreglerat läge sedan den 1 juli 2021 med anledning av högsta förvaltningsdomstolens beslut av den 20 december 2019 (HFD: diarienummer 4796/3/17). På basis av motiveringen som närmare beskrivs i marknadsanalysen har Karis Telefon inte konstaterats ha ett betydande marknadsinflytande på marknaden för lokalt tillträde i grossistledet via en fast anslutningspunkt för fiber- eller kopparnät.

2.3 Skyldigheter som åläggs

Med stöd av 53 § och 67–69 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ålägger Transport- och kommunikationsverket Karis Telefon följande skyldigheter i de kommuner som identifierats i kapitel 2.1, där Karis Telefon har etablerat en SMP-ställning. Om samma egendom också berörs av skyldigheten att överlåta nyttjanderätt enligt lagen om bredbandsstöd (lagen om byggande av fast bredband

(30.12.2020/1262), är skyldigheterna att hyra ut nät som byggts med hjälp av stödet primära i förhållande till de skyldigheter som åläggs genom detta beslut.¹

1. Skyldigheter vid överlåtelse av nyttjanderätt

Karis Telefon är skyldig att:

- a) överlåta nyttjanderätt till en abonnentförbindelse och en del av en abonnentförbindelse (accessnät)
- b) överlåta nyttjanderätt till en virtuell abonnentförbindelse i PON-nät av optisk fiber i situationer där det inte är möjligt att hyra fysiska abonnentförbindelser av optisk fiber
- c) överlåta nyttjanderätt till utrustningsutrymmet och ge det teleföretag som erhållit nyttjanderätt, eller företagets representant, tillträde till utrymmet
- d) tillhandahålla funktioner och tjänster som är nödvändiga för att ovan nämnda nyttjanderätt ska kunna användas
- e) utföra sådana rimliga begäranden från teleföretag som gäller tillträde till sådana byggda abonnentförbindelser av optisk fiber som ännu inte har kopplats/avslutats.

Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser och avsnitt av abonnentförbindelser

Karis Telefon är skyldig att överlåta nyttjanderätt till kommunikationsnätet och till delar av nätet, dvs. hyra ut abonnentförbindelse eller del av abonnentförbindelse.

Karis Telefon är också skyldig att tillhandahålla funktioner och tjänster som är nödvändiga för att abonnentförbindelsen och avsnittet av abonnentförbindelsen ska kunna användas, till exempel koppling av abonnentförbindelsen, elinmatning och intern kabling av utrustningsutrymmet. Dessutom ska företaget tillhandahålla samlokalisering och andra sätt att gemensamt utnyttja tillhörande faciliteter, inklusive nyttjanderätt till utrustningsutrymmen. På så sätt ska Karis Telefon exempelvis tillåta att det teleföretag som erhållit nyttjanderätt dra in och installera egna kablar i Karis Telefons utrustningsutrymmen. Karis Telefon ska även ge det teleföretag som erhållit nyttjanderätt, eller dess representant, tillträde till utrustningsutrymmen i installations- och underhållssyfte.

Om Karis Telefon vägrar tillhandahålla nyttjanderätterna ovan till de teleföretag som begär dem, ska det motivera sin vägran och bevara dokumentationen för eventuell senare utredning av ärendet.

Ett företag är inte skyldigt att hyra ut en abonnentförbindelse och ett avsnitt av abonnentförbindelsen i situationer där företaget hyr ut virtuella abonnentförbindelser enligt det som anges nedan.

När Karis Telefon förbättrar eller uppdaterar sina optiska fibernät ska Karis Telefon försäkra sig om att verksamheten uppfyller kvalitetskraven på kommunikationsnät och kommunikationstjänster enligt 243 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och de tekniska föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket har meddelat med stöd av 244 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Företaget ska också säkerställa att konsumentens valfrihet bevaras i enlighet

¹ De nät som beviljats statligt bredbandsstöd har listats på Transport- och kommunikationsverkets webbsidor: Stöd- och utbetalningsbeslut i nya bredbandsprojekt: <https://www.traficom.fi/sv/kommunikation/kommunikationsnat/stod-och-utbetalningsbeslut-i-nya-bredbandsprojektet>

med 111 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Karis Telefon ska också beakta 249 a § 2 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, enligt vilket ett teleföretag inte får förutsätta att en fastighets eller byggnads interna kommunikationsnät ansluts till teleföretagets kommunikationsnät så att det begränsar administreringen av fastighetens interna kommunikationsnät och möjligheten att välja teleföretag. Förbättring av en byggnads interna nät genom vektorisering ger med andra ord inte Karis Telefon ensamrätt att använda nätet, för att inte tala om att tillhandahålla bredbandstjänster till de boende i fastigheten.

Skyldighet att hyra ut virtuell abonnentförbindelse

Karis Telefon är skyldig att överlåta nyttjanderätt till kommunikationsnätets kapacitet, dvs. skyldighet att hyra ut en virtuell abonnentförbindelse till det teleföretag som begär den, om det inte finns en fysisk abonnentförbindelseprodukt som skulle motsvara Karis Telefons nuvarande eller kommande PON-fibernät.

Med virtuell abonnentförbindelse avses en icke-fysisk kapacitetsprodukt i grossistledet som genomförs som aktiv Layer 2-produkt, med tillgängliga specificerade trafikklasser och via en lokal anslutningspunkt. Anslutningspunkten finns antingen på en utrustningsstation eller i en korskoppling (MDF eller ODF) eller i omedelbar närhet av dessa på ett ställe där den aktiva utrustningen, exempelvis samlingsswitchen eller -routern, som koncentrerar anslutningarna finns. Vid virtuella abonnentförbindelser kan det konkurrerande teleföretaget, på samma sätt som vid fysiska abonnentförbindelser, självt kontrollera stamnätförbindelsen till sitt eget nät.

En virtuell abonnentförbindelse överläts till grossistkunden via ett standardiserat Ethernetgränssnitt. Tjänsteföretaget ska ha en så omfattande teknisk kontroll av användningen av anslutningar som möjligt, särskilt gällande kvalitets- och servicenivåer (QoS). Tjänsteföretaget ska också ha en tillräcklig kontroll över slutkundsutrustningar och det ska kunna tillhandahålla kundens optiska nätverksterminal på samma sätt som ägaren av nätet. I en virtuell abonnentförbindelse-tjänst förmedlas tjänsteföretagets kvalitetsklassificerade trafik i nätoperatörens nät i enlighet med kvalitetsklasserna. Nätoperatören ska på ett ändamålsenligt sätt se till att kapaciteten räcker till även i trafiken till tjänsteoperatören.

På motsvarande sätt som vid fysiska abonnentförbindelser ska Karis Telefon vid uthyrning av virtuella abonnentförbindelseprodukter tillhandahålla funktioner och tjänster som är nödvändiga för att den aktuella nyttjanderätten ska kunna användas samt samlokalisering och andra sätt att gemensamt utnyttja tillhörande faciliteter, inklusive nyttjanderätt till utrustningsutrymmen. Företaget ska även ge det teleföretag som erhållit nyttjanderätt, eller dess representant, tillträde till utrustningsutrymmen i installations- och underhållssyfte.

Om Karis Telefon vägrar tillhandahålla den aktuella nyttjanderätten till de teleföretag som begär den, ska Karis Telefon motivera sin vägran och bevara dokumentationen för eventuell senare utredning av ärendet.

Skyldighet att avsluta abonnentförbindelser av optisk fiber

Karis Telefon har skyldighet att utföra sådana rimliga begäranden från teleföretag som gäller nyttjanderätten till abonnentförbindelser av optisk fiber när förbindelserna har byggts men ännu inte avslutats eller fullständigt kopplats.

Skyldigheten gäller exempelvis i en situation där Karis Telefon har dragit in förbindelsen av optisk fiber från sitt utrustningsutrymme ända till kundfastigheten och avslutat och kopplat abonnentfibrerna endast för sina egna behov. Om ett annat teleföretag då ber Karis Telefon avsluta och koppla abonnentfibern för att användas av teleföretaget är Karis Telefon skyldigt att göra det, förutsatt att fiberförbindelsen har en tillräcklig kapacitet.

Karis Telefon har rätt att få en skälig ersättning för kostnaderna för avslutande av fibern.

Om Karis Telefon vägrar utföra teleföretagets begäran, ska Karis Telefon motivera sin vägran och bevara dokumentationen för eventuell senare utredning av ärendet.

2. Skyldigheter i fråga om icke-diskriminering

Karis Telefon är skyldigt att:

- a) icke-diskriminerande prissätta ovan i punkt 1 nämnda nyttjanderätter och de funktioner och tjänster som är nödvändiga för att nyttjanderätten ska kunna användas
- b) agera på ett icke-diskriminerande sätt och iaktta icke-diskriminerande villkor när företaget tillhandahåller nyttjanderätter, funktioner och tjänster enligt punkt 1.

Icke-diskriminerande priser och villkor

Karis Telefon har skyldighet att icke-diskriminerande prissätta ersättningarna för ovan i punkt 1 nämnda nyttjanderätter och de funktioner och tjänster som är nödvändiga för att nyttjanderätterna ska kunna användas samt att även i övrigt tillämpa icke-diskriminerande villkor vid tillhandahållande av de aktuella produkterna och tjänsterna. Med icke-diskriminerande villkor avses villkor som behandlar teleföretag som finns i en likadan situation på likadana sätt.

Icke-diskrimineringsskyldigheten förutsätter att ett SMP-företag som ålagts skyldigheten till exempel inte kan tillämpa olika prissättning på olika partners liknande prestationer på ett sätt som ställer parterna i ett ömsesidigt ofördelaktigt konkurrens-läge. Enligt icke-diskrimineringsskyldigheten ska teleföretagen även tillämpa samma prissättningsprinciper på såväl den egna teleoperatören som utomstående teleoperatörer.

Karis Telefon ska tillhandahålla sådana i punkt 1 nämnda nyttjanderätter samt funktioner som är nödvändiga för att nyttjanderätterna ska kunna användas, andra sätt att gemensamt utnyttja dem och tjänster som till priset, villkoren, egenskaperna och kvaliteten motsvarar de produkter och tjänster som företaget använder självt eller tillhandahåller sina egna enheter, dotterbolag eller samarbetspartner.

Om Karis Telefon erbjuder volymrabatter, får den rabatt som Karis Telefon erbjuder sin egen tjänsteoperatör inte överstiga den största volymrabatt som Karis Telefon har beviljat någon annan sökande av nyttjanderätt.

Icke-diskrimineringsskyldigheten förutsätter också att Karis Telefon meddelar det teleföretag som hyr abonnentförbindelsen eller den virtuella abonnentförbindelsen om väsentliga ändringar i nätet. Dessutom är Karis Telefon skyldigt att meddela de teleföretag som hyr de aktuella nyttjanderätterna om ändringar i prissättningen av rätterna. Karis Telefon ska meddela samtidigt både den egna tjänsteoperatören och teleföretag som hyrt den reglerade nyttjanderätten om ändringar av det som nämns ovan.

Karis Telefon ska lämna uppgifter om nya reglerade nyttjanderättsprodukter eller ändringar i befintliga reglerade nyttjanderättsprodukter till andra teleföretag. Uppgifterna ska ges samtidigt både till Karis Telefons egen tjänsteoperatör och till andra teleföretag.

Tillsyn och uppföljning

Om ett teleföretag som i Transport- och kommunikationsverkets beslut har ålagts skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande prissättning, är företaget skyldigt att visa att det pris som företaget tar ut för en produkt eller tjänst är icke-diskriminerande.

Teleföretaget kan visa att prissättningen är icke-diskriminerande till exempel genom en intern räkning som nätoperatören skickar till sin egen tjänsteoperatör varefter priserna på abonnentförbindelser på räkningen jämförs med de abonnentförbindelseprislistor som företaget publicerat. Om teleföretaget inte har särredovisat sina nät- och tjänsteoperatörsverksamheter till separata organisationsenheter och kan därför inte använda intern fakturering ska företaget på andra sätt visa att dess priser är icke-diskriminerande. I så fall ska företaget visa vilka abonnentförbindelspriser det har använt internt för sin egen tjänsteoperatör och vad är deras förhållande till de abonnentförbindelseprislistor som företaget publicerat. I enlighet vad som konstaterats ovan ska Karis Telefon i samband med den årliga övervakningen visa att dess verksamhet på företagets SMP-områden är icke-diskriminerande i enlighet med skyldigheterna i punkt 2). I samband med tillsynen över att icke-diskrimineringskyldigheten iakttas kan ämbetsverket även särskilt begära att företaget ger de ytterligare uppgifter som behövs.

3. Skyldighet att lämna insyn

Karis Telefon är skyldigt att publicera:

- a) leveransvillkor, prislistor och servicenivåer för ovan i punkt 1 nämnda nyttjanderätter samt för funktioner och tjänster som är nödvändiga för att nyttjanderätterna ska kunna användas
- b) referenserbjudande om tillhandahållande av abonnentförbindelser av optisk fiber och virtuella abonnentförbindelser samt funktioner och tjänster som är nödvändiga för att abonnentförbindelser och virtuella abonnentförbindelser ska kunna användas.

Offentliggörande av leveransvillkor och prislistor

Karis Telefon har skyldighet att offentliggöra leveransvillkor och prislistor för ovan i punkt 1 nämnda nyttjanderätter samt funktioner och tjänster som är nödvändiga för att nyttjanderätterna ska kunna användas. Karis Telefon ska offentliggöra leveransvillkoren och prislistorna på sin webbplats.

Offentliggörande av referenserbjudanden

Karis Telefon har skyldighet att offentliggöra referenserbjudanden om abonnentförbindelseprodukter av optisk fiber och virtuella abonnentförbindelser. Referenserbjudandena ska innehålla åtminstone uppgifter som är relevanta för överlåtelse av nyttjanderätten och som specificeras i bilaga 2 till detta beslut. Karis Telefon skyldig att ge och offentliggöra servicenivåavtal och servicenivågarantier tillsammans med referenserbjudanden. Karis Telefon ska offentliggöra referenserbjudandena på sin webbplats.

När det gäller virtuella abonnentförbindelser ska Karis Telefon offentliggöra referenserbjudandet senast när företaget erbjuder den aktuella produkten till andra teleföretag.

Motiveringen till skyldigheterna ges i kapitel 3 i detta beslut.

2.4 Skyldigheter som upphävs

På basis av motiveringen som närmare beskrivs i marknadsanalysen som finns som bilaga till beslutet upphäver Transport- och kommunikationsverket skyldigheterna som genom tidigare beslut² ålagts Karis Telefon:

1. Skyldigheten att hyra ut kapacitet i kopparnät och optiska fibernät (bitström), (inkl. skyldigheter som gäller öppenhet, icke-diskriminering och prissättning i fråga om utnyttjande av bitström)
2. Skyldigheten att hyra ut kopparnätets fysiska abonnentförbindelse, ett avsnitt av abonnentförbindelsen, virtuella abonnentförbindelser samt delat tillträde (inkl. skyldigheter som gäller öppenhet, icke-diskriminering och prissättning vid utnyttjandet av kopparnätets abonnentförbindelse och delat tillträde)

3 Motivering

3.1 Reglering av betydande marknadsinflytande

Regleringen av teleföretagens betydande marknadsinflytande bygger på EU-rätten. Genom teledirektivet³ har man grundat ett harmoniserat system bland annat för regleringen av elektroniska kommunikationstjänster, elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter och tjänster samt utfärdat bestämmelser om de nationella regleringsmyndigheternas uppgifter. Teledirektivet anger också ett harmoniserat sätt med vilka medlemsländerna reglerar nyttjanderätter och sammankoppling av elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter. Europeiska unionens bestämmelser om betydande marknadsinflytande infördes i Finland först genom kommunikationsmarknadslagen (393/2003) och genom lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) av den 1 januari 2015 som ersatte kommunikationsmarknadslagen samt genom ändringar i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation som trädde i kraft den 1 januari 2021.

Europeiska kommissionen har också utfärdat rekommendationer om en enhetlig tillämpning av direktiven om elektronisk kommunikation.

Transport- och kommunikationsverket ska på basis av 51 och 52 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation regelbundet definiera de relevanta kommunikationsmarknader som ska omfattas av en marknadsanalys. Vid definieringen av relevanta marknader ska Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 51 § och 52 § 9 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation så noggrant som möjligt beakta kommissionens riktlinjer för marknadsanalyser och bedömning av betydande marknadsinflytande⁴ samt kommissionens rekommendation om

² Kommunikationsverkets beslut av den 15 mars 2018, dnr 10/961/2017. För tydlighetens skull konstateras att grossistmarknaden för högklassiga fasta förbindelser har i sin helhet varit i ore-glerat läge sedan den 1 juli 2021 med anledning av högsta förvaltningsdomstolens beslut av den 20 december 2019 (HFD: diarienummer 4796/3/17).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (omarbetning).

⁴ Kommissionens riktlinjer för marknadsanalyser och bedömning av betydande marknadsinflytande i enlighet med gemenskapens regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster 2018/C 159/01, 7.5.2018. Se även Commission staff working document, Accompanying the document, Communication from the Commission, Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the EU regulatory framework for electronic communications networks and services, SWD/2018/124, 27.4.2018.

relevanta produkt- och tjänstemarknader⁵ (nedan kommissionens marknadsrekommendation). Den senaste marknadsrekommendationen har publicerats den 18 december 2020.

3.2 Bestämmande av ställning som företag med betydande marknadsinflytande

3.2.1 Relevanta marknader

I marknadsanalysen som finns som bilaga till detta beslut har ämbetsverket bedömt följande relevanta marknader enligt kommissionens marknadsrekommendation: 1) lokalt tillträde i grossistledet via en fast anslutningspunkt och 2) dedikerad kapacitet i grossistledet. Ämbetsverket har också bedömt marknad 3b) centralt tillträde i grossistledet via en fast anslutningspunkt för massmarknadsprodukter (bitström-marknaden) enligt marknadsrekommendationen från år 2014.⁶ För dessa grossistmarknader används i marknadsanalysen benämningar abonnentförbindelsemarknaden (marknad 1), bitström-marknaden (marknad 3b/2014) samt marknaden för lokalt tillträde i grossistledet via en fast anslutningspunkt (marknad 2).

Beslut om betydande marknadsinflytande på motsvarande grossistmarknad utfärdades senast 2017 och 2018. Då gavs sammanlagt 21 SMP-beslut till teleföretag om betydande marknadsinflytande för abonnentförbindelseprodukter i fråga om koppar- och fibernät och bitströmprodukter samt högklassiga fasta förbindelser på lokalnivå.

3.2.2 Bestämmande av att företaget har betydande marknadsinflytande

Enligt 52 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska Transport- och kommunikationsverket genom sitt beslut bestämma att ett teleföretag är ett företag med betydande marknadsinflytande, om företaget utifrån en marknadsanalys konstateras ensamt eller tillsammans med andra ha ett sådant ekonomiskt inflytande på en viss marknad som gör att företaget i betydande utsträckning kan verka oberoende av konkurrenter, konsumenter eller andra användare. Ämbetsverket ansåg redan i sitt tidigare beslut om betydande marknadsinflytande år 2018 att Karis Telefon har betydande marknadsinflytande på grossistmarknaden för dataöverföringstjänster i det fasta nätet.

På basis av marknadsanalysen som finns i bilaga till detta beslut och i bedömningen av betydande marknadsinflytande i den anser Transport- och kommunikationsverket att Karis Telefon har en ställning som ett företag med betydande marknadsinflytande på marknaden för abonnentförbindelser av optisk fiber i grossistledet i följande kommuner: Hangö och Raseborg.

Transport- och kommunikationsverket anser att förutsättningarna för bestämmande av ett företag till företag med betydande marknadsinflytande uppfylls och bestämmer att Karis Telefon är företag med betydande marknadsinflytande med stöd av 52 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

⁵ Kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation vilka kan komma i fråga för förhandsreglering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, (EU) 2020/2245, 18.12.2020.

⁶ Kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation, vilka kan komma i fråga för förhandsreglering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2014/710/EU).

3.3 Utgångspunkter för skyldigheterna

3.3.1 Skyldigheternas nödvändighet

Syftet med regleringen av betydande marknadsinflytande är att ingripa i marknadsbeteendet i teleföretag med betydande marknadsinflytande genom att undanröja konkurrenshinder och främja konkurrens och på så sätt möjliggöra utbud av konkurrerande tjänster. Syftet med regleringen av betydande marknadsinflytande är att kommunikationsnät och kommunikationstjänster på skäliga villkor är tillgängliga för alla teleföretag och användare i hela landet. Syftet med regleringen av betydande marknadsinflytande är på så sätt att trygga effektiv konkurrens i situationer där det förekommer störningar i konkurrensen.

Utgångspunkten för Europeiska unionens regelverk för betydande marknadsinflytande på kommunikationsmarknader är regleringsmyndigheternas i teledirektivet avsedda neutralitet på marknaderna. Grunden för ingripande och skyldigheter som begränsar företagsverksamhet ska utgöras av de störningar och konkurrensproblem på marknaden som har konstaterats i en marknadsanalys.

På en konkurrensutsatt marknad bygger verksamheten på kommersiella avtal mellan teleföretagen. Då är utgångspunkten att marknaden själv ser till att prissättningen av de tjänster som tillhandahålls användarna och övriga villkor för utbudet av tjänster är skäliga för användarna. Ingripande i verksamheten på en viss produkt- eller tjänstemarknad för elektronisk kommunikation kommer endast i fråga, om det visar sig vara nödvändigt enligt marknadsanalysen.

Enligt 53 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska Transport- och kommunikationsverket genom sitt beslut ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som avses i 56, 61 och 65 § samt i 10 kap., om de behövs för att undanröja konkurrenshinder eller främja konkurrensen på den relevanta marknaden i fråga. De skyldigheter som åläggs ett teleföretag med betydande marknadsinflytande ska gälla företagets utbud av tjänster uttryckligen på den produktmarknad där företaget har ett betydande marknadsinflytande.

Därmed ska de ålagda skyldigheterna vara nödvändiga och sådana som behövs för att undanröja konkurrenshinder eller främja konkurrensen. Utifrån marknadsanalysen finns det på den nu aktuella abonnentförbindelsemarknaden fortfarande konkurrensproblem som kräver att man ingriper på förhand.

Karis Telefon har en ställning som ett företag med betydande marknadsinflytande på abonnentförbindelsemarknaden i de kommuner som nämns ovan i kapitel 3.2.2 i beslutet. Transport- och kommunikationsverket anser att abonnentförbindelsemarknaden i dessa kommuner inte på ett tillräckligt sätt håller på att utvecklas mot en konkurrensutsatt marknad. Reglering av dessa marknader är därför fortfarande nödvändigt för att främja konkurrensen och för att säkerställa att nya teleföretag kan komma in på marknaden i framtiden.

3.3.2 Övriga bestämmelser och kommissionens rekommendationer

Europeiska unionens kommission kan ge rekommendationer om harmonisering av direktiven om elektronisk kommunikation, om skillnader i de nationella regleringsmyndigheternas sätt att genomföra direktivets regleringsuppgifter kan skapa hinder på den inre marknaden. Transport- och kommunikationsverket skall ta hänsyn till kommissionens rekommendationer i sin verksamhet.

När det gäller SMP-skyldigheter och särskilt när det gäller tillgång till ett fast nät måste regleringen av marknaden ta hänsyn till kommissionens rekommendation given den 6 februari 2024 om ett regelverk för främjande av gigabitkonnektivitet

(nedan kallad "gigabitrekommendationen").⁷ Dessutom skall Transport- och kommunikationsverket ta hänsyn till de gemensamma synpunkter som utarbetats av samarbetsorganet för europeiska tillsynsmyndigheter för elektronisk kommunikation (nedan "BEREC")⁸.

Gigabitrekommendationen

Huvudmålet med gigabitrekommendationen är att förbättra elektroniska kommunikationsnätverk och befrämja utvecklingen av den inre marknaden för tjänster, samt införandet av nät med mycket stor kapacitet, samt säkerställa effektiv konkurrens.

I likhet med den rekommendation om icke-diskriminering och kostnadsalkylering⁹ som gällde före gigabitrekommendationen, definierar gigabitrekommendationen även metoderna för tillämpning av icke-diskrimineringskyldigheten, samt innehåller

bestämmelser om de metoder som används för att övervaka icke-diskrimineringskyldigheten.¹⁰

Vid övervakning av icke-diskriminering bör också användas nyckelprestandaindikatorer (Key Performance Indicators, KPI), servicenivåavtal (Service Level Agreements, SLA) och servicenivågarantier (Service Level Guarantees, SLG).

I rekommendationen anges också att nationella tillsynsmyndigheter bör ta hänsyn till de åtaganden som SMP-företagen erbjuder. Enligt rekommendationen kan åtaganden erbjudas för nyckeltal, servicenivåavtal och servicenivågarantier inklusive deras villkor.

Lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur

Med stöd av lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur (nedan "sambyggnadslagen")¹¹ ska nättaktörer på begäran av en annan nättaktör överlåta nyttjanderätten till sin fysiska infrastruktur. Rättigheterna och skyldigheterna ska enligt lagen tillämpas ömsesidigt mellan olika nättaktörer och även på samarbetet mellan teleföretagen. Nyttjanderätt till bland annat skyddsrör, kabelkanaler, kabelbrunnar, fördelningsskåp, stolpar och byggnader, det vill säga övriga passiva delar av nätet, ska överlåtas till ett teleföretag som har bett om nyttjanderätt med stöd av överlåtelseskyldigheten. Med utgångspunkt i sambyggnadslagen är regleringen av betydande marknadsinflytande primär i förhållande till skyldigheterna enligt sambyggnadslagen. Detta innebär att om ett företag genom SMP-beslut har ålagts skyldighet att överlåta viss nyttjanderätt, kan företaget inte förpliktas att överlåta motsvarande nyttjanderätt med stöd av sambyggnadslagen. Om företaget i SMP-beslutet inte har fastställts en särskild skyldighet att hyra, t.ex. en kabelkanal, är bolaget

⁷ Kommissionens rekommendation 2024/523/EU.

⁸ Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC) ska särskilt bidra till att stärka den inre marknaden för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förbättra dess funktion, genom att verka för att säkerställa att EU-regelverket för elektronisk kommunikation tillämpas på ett enhetligt sätt.

⁹ Kommissionens rekommendation 2010/572/EU.

¹⁰ EoI-kravet (Equivalence of Input) är det primära sättet att tillämpa icke-diskrimineringsprincipen. Om den nationella tillsynsmyndigheten anser att EoI inte skulle vara proportionerligt för en viss produkt eller process, kan EoO Equivalence of Output-systemet (inklusive lämplig övervakning och nyckelprestandaindikatorer, servicenivåavtal och servicenivågarantier) vara tillräckligt att främja konkurrensutvecklingen.

¹¹ Genom sambyggnadslagen (276/2016) infördes Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation ("BCRD-direktivet"). Den nya lagen om gigabitinfrastruktur (GIA) ersätter BCRD-direktivet.

dock skyldigt att överlåta nyttjanderätt enligt sambyggnadslagen. I detta beslut har Transport- och kommunikationsverket beaktat skyldigheten att överlåta nyttjanderätt enligt sambyggnadslagen.

Lagen om bredbandsstöd

Enligt lagen om bredbandsstöd kan statligt stöd beviljas endast om den sökande förbinder sig att i minst tio år från det att den sista stödposten betalats ut tillhandahålla med hjälp av stödet uppbyggda nät- och kommunikationstjänster. Den sökande förbinder sig också att till skäligt pris och på icke-diskriminerande villkor till andra teleföretag i sju år från det att den sista stödposten betalats ut överlåta nyttjanderätt till det kommunikationsnät, de nätelement och den nätkapacitet som byggts med hjälp av stödet; överlåtelseskyldigheten gäller inte utrustning eller kapacitet som är i stödmottagarens egen användning eller behövs för stödmottagarens eget skäliga kommande behov. Överlåtelse av nyttjanderätt gäller bland annat abonnentförbindelser.

Om SMP-företagets egendom som genom detta beslut berörs av skyldigheter även omfattar skyldigheter för tillträde till nätet enligt lagen om bredbandsstöd, är skyldigheterna enligt lagen om bredbandsstöd att hyra ut nät som byggts med hjälp av stödet primära i förhållande till de skyldigheter som åläggs genom detta beslut.

3.3.3 Skyldigheternas proportionalitet

Enligt 53 § 4 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska de skyldigheter som åläggs stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. Proportionalitetsprincipen innebär att den ålagda skyldigheten inte får vara oskälig från teleföretagets synpunkt i förhållande till målet att främja konkurrensen. Transport- och kommunikationsverket ska från det tillgängliga urvalet endast välja de skyldigheter som är nödvändiga för att undanröja konkurrenshinder eller för att främja konkurrensen.

I synnerhet följande ska också beaktas när skyldigheterna åläggs: 1) nyttjanderättens tekniska och ekonomiska ändamålsenlighet med hänsyn till marknadens utvecklingsgrad och nyttjanderättens art, 2) nyttjanderättens genomförbarhet med hänsyn till den tillgängliga kapaciteten, 3) krav som hänför sig till dataskydd och informationssäkerhet, 4) investeringar som gjorts och risker som tagits av företag med betydande marknadsinflytande, 5) behovet att trygga konkurrensen på sikt, 6) relevanta immateriella rättigheter, 7) tillhandahållande av europeiska tjänster, 8) den förväntade tekniska utvecklingen som påverkar planeringen och förvaltningen av nätet och 9) behovet av att säkerställa teknikneutralitet.

Enligt motiveringarna till den aktuella bestämmelsen ska de skyldigheter som åläggs företag bygga på arten av ett uppdagat konkurrensproblem och vara proportionella. Förteckningen är riktgivande när det gäller kriterierna för bedömning av behovet att ålägga skyldigheter och frågan om skyldigheterna är proportionella. När skyldigheter åläggs kan varje punkt i förteckningen dock inte beaktas och förteckningen är inte heller uttömmande. Enligt förarbetena har bestämmelsen en särskild betydelse då Transport- och kommunikationsverket överväger att införa tillträdesskyldigheter.¹²

När skyldigheter åläggs begränsas Transport- och kommunikationsverkets behörighet av lagstiftningen samt centrala rättsprinciper för god förvaltning, bland annat proportionalitetsprincipen och ändamålsprincipen. Bland de skyldigheter som Transport- och kommunikationsverket kan ålägga ska det väljas endast

¹² RP 221/2013 och RP 98/2020.

specialskyldigheter som behövs för att undanröja konkurrenshinder eller främja konkurrensen. Skyldighetens ändamålsenlighet och proportionalitet ska motiveras.

Ett teleföretag som konstaterats ha ett betydande marknadsinflytande på en viss relevant marknad ska alltid åläggas minst en av de skyldigheter som avses i teledirektivet. När man inte har observerat betydande konkurrensproblem på marknaden trots teleföretagets betydande marknadsinflytande kan Transport- och kommunikationsverket ålägga företaget mindre betungande skyldigheter, till exempel gällande öppenhet. Enligt syftet med förhandsregleringen ska regleringen också inskränkas när konkurrensen minskar och konkurrensproblemen ökar på en marknad. Om slutsatsen av marknadsanalysen är att konkurrensen på den aktuella marknaden är effektiv, ska de ålagda skyldigheterna för teleföretaget upphävas.

Transport- och kommunikationsverket har analyserat skyldigheternas proportionalitet med beaktande av proportionalitetsprincipen och förteckningen enligt 53 § 4 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Transport- och kommunikationsverket har analyserat de ålagda skyldigheternas tekniska och ekonomiska ändamålsenlighet samt de ålagda skyldigheternas proportionalitet och lämplighet.

Transport- och kommunikationsverket har i sin marknadsanalys granskat konkurrensläget på den kommunspecifika grossistmarknaden. På basis av marknadsanalysen har Karis Telefon SMP-status i de kommuner som anges i 3.2.2 i detta beslut. Marknadsanalysen visar att det är fortfarande nödvändigt att reglera abonnentförbindelsemarknaden för att trygga konkurrensen på sikt. Därför ska Transport- och kommunikationsverket ålägga företagen med betydande marknadsinflytande tillräckliga skyldigheter för att konkurrenter ska ha tillträde till marknaderna och möjlighet att tillhandahålla slutkunder bredbandstjänster i de områden där tjänsteföretagen saknar egna accessnät och abonnentförbindelsenät.

Vid utvärderingen av de skyldigheter som ska åläggas har Transport- och kommunikationsverket granskat alla teleföretag som har betydande marknadsinflytande och jämfört teleföretagen med varandra på marknaden för abonnentförbindelser. SMP-företagens inverkan på marknaden har granskats i synnerhet på basis av kommunspecifika marknadsandelar. I jämförelsen har också beaktats företagets storlek där kriterierna har varit hushållens tillgång till företagets riksomfattande optiska fibernät och kabelmodemnät (under 5 000 hushåll) samt hushållens tillgång per kommun (under 1 000 hushåll). En detaljerad bedömning av betydande marknadsinflytande av abonnentförbindelser i grossistledet finns i kapitel 9.3 i marknadsanalysen.

På basis av uppgifter som Transport- och kommunikationsverket samlat in i sin årliga förfrågan hade SMP-företag enligt SMP-beslut från år 2018 hyrt ut till andra teleföretag totalt cirka 4 400 FTTB-abbonentförbindelser och cirka 400 FTTH-abbonentförbindelser vid slutet av år 2022.¹³ Abonnentförbindelser i virtuella fibernät har inte hyrts ut på grossistmarknaden.

DNA, Elisa och Telia står för merparten av uthyrda FTTB-abbonentförbindelser till andra teleföretag.

De tre största SMP-företagen svarar alltså för den stora majoriteten av slutkundsmarknaden för bredbandstjänster. Resten av företagen som äger fasta nät är klart mindre mätt utifrån verksamhetens omfattning. DNA, Elisa och Telia skiljer sig väsentligt från andra företag med betydande marknadsinflytande, även vad gäller omsättning. Omsättningen för de teleföretag som kommer att omfattas av SMP-

¹³ Genom att hyra en FTTB-abbonentförbindelse kan man betjäna flera slutkunder till exempel i flervåningshus eller affärsfastigheter, så man kan direkt inte dra slutsatser av antalet FTTB-abbonentförbindelser och dess betydelse med tanke på den nuvarande detaljistkonkurrensen.

reglering var sammanlagt cirka 4 miljarder euro år 2023.¹⁴ De tre största teleföretagens (DNA, Elisa och Telia) andel av SMP-företagens sammanlagda omsättning var 96 %. Enligt uppgifter om omsättning som ämbetsverket samlat in av teleföretag var de ovan nämnda tre största teleföretagens sammanlagda andel av omsättningen i det fasta nätet år 2022 totalt 76 % av omsättningen för alla teleföretag i det fasta nätet.¹⁵ De tre största teleföretagens andel av personalen var totalt 87 % av personalen hos alla teleföretag som kommer att omfattas av regleringen.¹⁶

På basis av Transport- och kommunikationsverkets granskning och med beaktande av jämlikhetsprincipen har ämbetsverket delat SMP-företagen i två grupper. Med beaktande av skyldigheternas proportionalitet och skälighet är det inte ändamålsenligt att ålägga alla SMP-företag helt samma skyldigheter. Enligt jämlikhetsprincipen ska myndigheten vid tolkning och tillämpning av en norm behandla liknande fall på liknande sätt och olika situationer på olika sätt.¹⁷ Med beaktande av jämlikhetsprincipen kan det inte anses vara motiverat att teleföretag som skiljer sig betydligt från varandra bemöts på likadana sätt när skyldigheter åläggs. Med tanke på skyldigheternas proportionalitet och skälighet är det på så sätt inte ändamålsenligt att ålägga alla företag med betydande marknadsinflytande samma skyldigheter.

För att främja konkurrensen har Transport- och kommunikationsverket beslutat att ålägga alla företag med betydande marknadsinflytande på abonnentförbindelsemarknaden skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser av optisk fiber. Dessutom ålägger Transport- och kommunikationsverket SMP-företagen en ny skyldighet att hyra ut virtuella abonnentförbindelser i de situationer som specificeras i beslutet. Samtliga SMP-företag åläggs också skyldigheter som gäller offentliggörande och icke-diskriminering.

Ämbetsverket anser att skyldigheter gällande kravet på teknisk replikerbarhet samt kravet på att publicera de centrala indikatorerna jämte mätresultat är det nödvändigt att utifrån verksamhetens omfattning ålägga dessa krav endast för de tre största SMP-företagen (DNA, Elisa och Telia).

Vid bedömningen av skyldigheternas proportionalitet har Transport- och kommunikationsverket beslutat att skyldigheter i gigabitrekommendationen gällande lika insatsresurser (Eol) samt ekonomiskt replikerbarhetstest (ERT) inte ska anses vara proportionerliga för något SMP-företag. Transport- och kommunikationsverket anser också att skyldigheten att tillämpa en kostnadsorienterad prissättning inte är proportionerlig för något SMP-företag.

Transport- och kommunikationsverket anser att de skyldigheter som åläggs Karis Telefon på grossistmarknaden för bredbandstjänster är nödvändiga för att främja konkurrensen. Transport- och kommunikationsverket övervakar effekterna av de ålagda skyldigheterna på grossist- och slutkundsmarknaderna för bredbandstjänster. Vid behov kommer verket att ändra de skyldigheter som ställs för företaget om det sker betydande förändringar i konkurrenssituationen på kommunikationsmarknaden.

3.4 Motiveringar till skyldigheterna

3.4.1 Skyldigheter i fråga om nyttjanderätt

Abonnentförbindelse

¹⁴ Suomen Asiakastieto Oy.

¹⁵ Se Transport- och kommunikationsverkets webbplats: Omsättningen av televerksamheten 2022 <https://tieto.trafficom.fi/sv/statistik/omsattningen-av-televerksamhet>

¹⁶ Suomen Asiakastieto Oy.

¹⁷ Olli Mäenpää: Hallinto-oikeus (2023), s. 155.

Enligt 56 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan Transport- och kommunikationsverket genom ett beslut enligt 53 § ålägga företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att överlåta rimlig nyttjanderätt¹⁸ till byggnadsteknisk infrastruktur, inklusive överlåtelse av nyttjanderätt till byggnader, ingångar till byggnader, ledningar i byggnader, master, antenner, torn, andra stöd-konstruktioner, kabelkanaler, kabelbrunnar, tomma rör och kabelskåp. Transport- och kommunikationsverket kan ålägga en skyldighet, om det behövs för utvecklingen av en hållbar konkurrensmarknad eller för tillgodoseendet av slutanvändarnas intressen. Att överlåta nyttjanderätt till byggnadsteknisk infrastruktur skulle vara en primär tillträdesskyldighet i förhållande till andra skyldigheter som åläggs¹⁹, om inte något annat följer av regleringen i 56 §:n 3 mom.

Enligt 56 § 3 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation om de skyldigheter som ålagts enligt 56 § 1 mom. inte i tillräcklig utsträckning främjar konkurrensen och slutanvändarnas intressen, kan Transport- och kommunikationsverket genom ett beslut enligt 53 § ålägga företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att även överlåta annan rimlig nyttjanderätt än sådan som avses i 56 § 1 mom. till kommunikationsnät eller till tillhörande tjänster eller tillhörande faciliteter som har samband med kommunikationsnät eller kommunikationstjänster. Transport- och kommunikationsverket kan ålägga en skyldighet att överlåta nyttjanderätt, om det behövs för utvecklingen av en hållbar konkurrensmarknad inom detaljhandeln eller för att trygga slutanvändarnas intressen. Utifrån bestämmelsen kan SMP-företag åläggas bland annat skyldighet att hyra ut abonnentförbindelse.

Såsom det anges i marknadsanalysen som finns i bilaga 1 till beslutet undersökte Transport- och kommunikationsverket teleföretagens åsikter om existensen av anläggningsinfrastruktur som kan utnyttjas vid byggandet abonnentförbindelser av optisk fiber. På basis av svaren är tillgången till anläggningsinfrastruktur som teleföretagen äger bättre om det är fråga om ett tätt bebott område medan tillgången till anläggningsinfrastruktur är ofta splittrad på glest bebyggda områden såväl i stora som i små kommuner. På basis av detta är skyldigheten att hyra ut anläggningsinfrastruktur inte tillräckligt att avgöra konkurrensproblem på marknaden för tillgången är ofta splittrad på många ställen, vilket inte möjliggör byggandet av optiska fibernät fram till slutkunder.

Såsom det konstateras i bilaga 1 är Transport- och kommunikationsverkets uppfattning att det på marknaden för anläggningsinfrastruktur redan finns etablerad uthyrningsverksamhet som baserar sig på kommersiella avtal mellan teleföretag. Vid behov garanterar även sambyggnadslagets skyldighet att överlåta nyttjanderätt att nättaktörer kan få nyttjanderätt till andra nättaktörers anläggningsinfrastruktur.

Med anledning av motiveringen ovan anser Transport- och kommunikationsverket att skyldigheten att överlåta nyttjanderätt till byggnadsteknisk infrastruktur i 56 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation är ineffektiv regleringsmetod för att ingripa i problem på marknaden. De skyldigheter för överlåtelse av nyttjanderätt till byggnadsteknisk infrastruktur som anges i 56 § 1 mom. i lagen om

¹⁸ Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation definierar inte i detalj nyttjanderätten (tillträde). Enligt definitionerna i artikel 2 (punkt 27) i teledirektivet avses med tillträde: när faciliteter eller tjänster görs tillgängliga för ett annat företag på fastställda villkor, med eller utan ensamrätt, i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster, bland annat när de används för att leverera informationssamhällets tjänster eller utsändning av innehållstjänster. Tillträde omfattar bland annat tillträde till nätelement samt tillhörande faciliteter, vilket kan innebära fast eller icke-fast anslutning av utrustning. Med tillträde avses i synnerhet tillträde till accessnätet och till faciliteter och tjänster som är nödvändiga för att tillhandahålla tjänster över accessnätet.

¹⁹ Enligt teledirektivet ska tillträde till anläggningsinfrastruktur vara primärt eftersom sådana korrigeringsåtgärder vanligtvis främjar mer hållbar konkurrens inbegripet infrastrukturkonkurrens.

tjänster inom elektronisk kommunikation avgör inte heller konkurrensproblem på marknaden eller främjar konkurrensen eller slutanvändarnas intressen på ett tillräckligt sätt.

För att ett konkurrerande teleföretag ska kunna tillhandahålla bredbandstjänster i ett fast nät i ett visst område, behöver företaget en abonnentförbindelseprodukt i det regionala nätet. Det konkurrerande teleföretaget som inte har ett eget abonnentförbindelsenät kan tillhandahålla slutkunder bredbandstjänster genom att hyra en abonnentförbindelseprodukt av nätföretaget.

Höga hinder för marknadsinträde är typiska på abonnentförbindelsemarknaden. Enligt det som konstaterats ovan, går det långsamt att bygga abonnentförbindelsenät och kostnaderna är betydande. Med hänsyn till sådana kostnader och osäkerheten kring tillräcklig efterfrågan i detaljistledet är inträdet på detaljistmarknaden och grossistmarknaden för bredbandstjänster allmänt sett svårt och oattraktivt. Som ägare av en infrastruktur som är svår att kopiera har de traditionella teleföretagen, som Karis Telefon, därför en ganska tryggad marknadsställning i sina egna SMP-områden.

Utifrån marknadsanalysen kan det konstateras att konkurrensen i de områden där Karis Telefon har betydande marknadsinflytande inte är så utvecklad att ett konkurrerande tjänsteföretag kan verka oberoende av Karis Telefon eller att det finns faktorer som begränsar Karis Telefons marknadsinflytande i tillräcklig grad. Karis Telefon är ett vertikalt integrerat teleföretag som kontrollerar näten i sina SMP-områden vars förbindelser både nya aktörer och redan verksamma företag behöver för att kunna tillhandahålla sina produkter och tjänster för de egna slutkunderna. Om ingen uthyrningsskyldighet ålades, skulle Karis Telefon kunna vägra hyra ut abonnentförbindelser till konkurrerande teleföretag. Vägran att hyra ut abonnentförbindelser skulle störa och till och med kunna hindra konkurrerande teleföretags inträde på marknaden liksom redan verksamma företags expansion till Karis Telefons områden.

Den skyldighet vid överlåtelse av nyttjanderätt som åläggs företaget innebär skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser av optisk fiber. Enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation avses med accessnät (abbonentförbindelse) den del av ett fast kommunikationsnät som finns mellan abonnentens abonnemang och en anordning varmed meddelanden kan styras. Med abonnentförbindelse avses på så sätt i praktiken till exempel en förbindelse där den ända som finns hos kunden är belägen på distributionsplatsen i den fastighet där kunden befinner sig och den andra ändan i teleföretagets koncentrator. Med avseende på definitionen spelar det ingen roll hur förbindelsen tekniskt har upprättats. Väsentliga är endast kännetecknen för ändpunkterna i förbindelsen och för icke-styrbara meddelanden. Med avseende på definitionen av abonnentförbindelsen spelar det därför ingen roll hur till exempel ett företag internt definierar sina egna serviceområden. Den överlåtelsskyldighet som åläggs företaget innebär också skyldighet att hyra ut avsnitt av abonnentförbindelser.

Den skyldighet att överlåta nyttjanderätt som åläggs Karis Telefon innebär utöver egentlig uthyrningsskyldighet även skyldighet att tillhandahålla alla funktioner och tjänster som är nödvändiga för att abonnentförbindelser och avsnitt av abonnentförbindelser ska kunna användas. På så sätt är Karis Telefon skyldigt att tillhandahålla till exempel koppling av abonnentförbindelser, elinmatning och intern kabling av utrustningsutrymmet. Skyldigheten som åläggs Karis Telefon omfattar också nyttjanderätt till utrustningsutrymmen. På så sätt ska Karis Telefon exempelvis tillåta att det teleföretag som erhållit nyttjanderätt dra in och installera egna kablar i Karis Telefons utrustningsutrymme. För att ett teleföretag ska kunna hyra en abonnentförbindelse ska företaget vid behov ha möjlighet att installera utrustning i utrymmena för det företag som har överlåtit nyttjanderätten. Dessutom ska företaget ha möjlighet att koppla och styra slutkundernas trafik till sitt eget nät genom att dra in

sina kablar till överlåtarens utrymmen. Därför är det nödvändigt att ålägga Karis Telefon denna skyldighet för att teleföretag som erhållit nyttjanderätt också faktiskt ska kunna använda den produkt som företaget hyr.

Utifrån 67 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan SMP-företag också åläggas sådana tekniska skyldigheter och ställas sådana villkor för nyttjande av överlåtelseskyldigheten som är nödvändiga för det tekniska fullgörandet av skyldigheten att överlåta nyttjanderätten. Teleföretag som hyr abonnentförbindelser behöver också tillträde för att utföra service och underhåll av egen utrustning i Karis Telefons utrymmen. Därför ska Karis Telefon även ge det teleföretag som erhållit nyttjanderätt, eller dess representant, tillträde till utrustningsutrymmet i installations- och underhållssyfte. Den aktuella skyldigheten är nödvändig för att nyttjanderätten ska kunna användas.

Skyldigheten att överlåta nyttjanderätt innebär skyldighet att utföra alla rimliga begäranden om överlåtelse av nyttjanderätt. Enligt 59 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreligger skyldigheten inte om föremålet för nyttjanderätten är i teleföretagets eget bruk eller behövs för företagets eget rimliga framtida bruk. Om företaget vägrar överlåta nyttjanderätt, i detta fall abonnentförbindelse, med åberopande av eget bruk eller eget framtida bruk, är företaget skyldigt att utan dröjsmål motivera sin vägran och vid behov bevisa sitt rimliga nyttjandebehov. Företagets nyttjandebehov ska vara konkret och enbart beredskap för eventuell framtida efterfrågan är inte en tillräcklig grund för vägran. Behovet ska också vara äkta.²⁰ Om företaget vägrar överlåta nyttjanderätt på begäran, är det skyldigt att bevara dokumentationen om ärendet för eventuell senare utredning av ärendet.

Ämbetsverket anser att det är nödvändigt att ålägga Karis Telefon skyldighet att tillhandahålla abonnentförbindelser och andra abonnentförbindelseprodukter, funktioner och tjänster för att tillhandahålla dem och sätt att gemensamt utnyttja tillhörande faciliteter, för att undanröja konkurrenshinder och främja konkurrensen på grossistmarknaden för bredbandstjänster. Skyldigheterna behövs för att säkerställa förutsättningarna för företag som vill komma in eller redan är verksamma på detaljistmarknaden och för att trygga konkurrensen på sikt. Skyldigheterna i fråga bidrar till att nya aktörer får möjlighet att komma in på marknaden och till att redan verksamma företag kan expandera till nya områden och därmed till ett mångsidigare utbud av tjänster på detaljistmarknaden samt ökad konkurrens. Därför kan skyldigheten att överlåta nyttjanderätt inte anses vara oskälig för Karis Telefon med hänsyn till det eftersträfvade målet att främja konkurrensen och med tanke på att Karis Telefons eget bruk och rimliga framtida bruk är tryggt genom 59 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Virtuella abonnentförbindelser

Enligt 56 § 3 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan den skyldighet att överlåta nyttjanderätt som åläggs företag med betydande marknadsinflytande innebära skyldighet att överlåta nyttjanderätt till ett kommunikationsnäts kapacitet. När skyldigheter vid överlåtelse av nyttjanderätt åläggs ska, i enlighet med det som sägs ovan, hänsyn tas till kravet på proportionalitet och förutsättningarna för att ålägga skyldigheten enligt 53 § 4 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Skyldigheterna att överlåta nyttjanderätt är i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation är teknikneutrala. I PON-nät som byggts i Finland kan man i allmänhet inte hyra fysiska abonnentförbindelseprodukter av optisk fiber till ett konkurrerande teleföretag. På grund av de tekniska begränsningar som är typiska för PON-näten behöver Karis Telefon därför åläggas skyldighet att överlåta nyttjanderätt till

²⁰ RP 112/2002 rd, detaljmotivering till 38 § i kommunikationsmarknadslagen.

virtuell abonnentförbindelse i de situationer som fastställts i beslutet. Via en virtuell abonnentförbindelseprodukt kan den hyrande parten få lokalt tillträde till grossistprodukten och allmänt tillträde till nätet och tillhandahålla anslutningar med en garanterad servicenivå. Dessutom har den hyrande parten möjligheter till en omfattande kontroll av produktens parametrar och servicekvalitet. På så sätt motsvarar den till en stor del en fysisk abonnentförbindelseprodukt.

Genom skyldighet att hyra ut virtuella abonnentförbindelseprodukter tryggas konkurrerande teleföretags möjlighet att även framöver tillhandahålla slutkunder egna bredbandsprodukter när det inte är tekniskt eller ekonomiskt möjligt eller motiverat att hyra fysiska abonnentförbindelser. Lämnandet av VULA-produkter utanför skyldigheterna i nämnda situationer skulle strida mot principen om teknikneutral konkurrens och göra det möjligt för SMP-företag att kringgå regleringen genom att föredra PON-nät av optisk fiber som genomförts med P2MP-topologin. Transport- och kommunikationsverket anser att skyldigheten att hyra ut virtuella abonnentförbindelseprodukter är nödvändig för att säkerställa konkurrenternas tillträde till nätet i situationer där ett SMP-företags nät av optisk fiber bygger på PON-teknik så att det inte skulle vara möjligt att hyra fysiska abonnentförbindelser i näten.

Utiifrån 67 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan teleföretag också åläggas sådana tekniska skyldigheter och ställas sådana villkor för nyttjande av överlåtelseskyldigheten som är nödvändiga för det tekniska fullgörandet av skyldigheten att överlåta nyttjanderätten. Transport- och kommunikationsverket kan till exempel ålägga teleföretag att offentliggöra vissa tekniska gränssnittsspecifikationer eller bestämma att sammankopplingsgränssnitten ska överensstämma med en viss teknisk standard eller rekommendation. Om de tekniska egenskaperna hos VULA-produkter som genomförs i ett PON-nät har närmare avtalats i samarbete med Transport- och kommunikationsverket och branschaktörerna våren 2018.²¹

En virtuell abonnentförbindelseprodukt ska överlåtas till grossistkunden via ett standardiserat Ethernetgränssnitt. Grossistkunden ska ha en så omfattande teknisk kontroll av användningen av anslutningar som möjligt, särskilt gällande kvalitets- och servicenivåer. Grossistkunden ska också ha en nödvändig kontroll av slutkundsutrustningar. Grossistkunden ska kunna tillhandahålla slutkundsutrustningar på samma sätt som ägaren av nätet.

Karis Telefon ska i optiska fibernät som genomförts med PON-teknik för vilket inte kan tillhandahållas en fysisk abonnentförbindelseprodukt, i stället för en fysisk abonnentförbindelseprodukt tillhandahålla en motsvarande virtuell abonnentförbindelse. En virtuell abonnentförbindelse ska tillhandahållas från en central där det är möjligt att nå samma kundpotential som om nätet hade genomförts med en Point-to-Point-topologi och att hyra en fysisk abonnentförbindelseprodukt. Skyldigheten gäller redan genomförda nätlösningar när de nät- och informationssystemändringar som behövs för att tillhandahålla virtuella abonnentförbindelseprodukter har gjorts i nätet. De nät- och informationssystemändringar som behövs ska vara gjorda i situationer där Karis Telefon har genomfört fibernäten med PON-teknik så att fysiska abonnentförbindelser inte kan hyras ut senast sex månader efter att detta beslut meddelats. Alternativt, om anordningarna inte lämpar sig för ändringarna i nät och IT-system ska de göras när anordningar följande gång förnyas till exempel när man går över till följande generations PON-teknologi (t.ex. TDWM-PON). När det gäller nya nätlösningar ska Karis Telefon genomföra de nät- och informationssystemändringar som behövs för att tillhandahålla virtuella abonnentförbindelseprodukter så att den virtuella abonnentförbindelseprodukten tillhandahålls när nätet tas i bruk. Likaledes vid fysiska abonnentförbindelser är Karis Telefon skyldigt att tillhandahålla alla

²¹ Rapporten som utarbetats av VULA-arbetsgruppen angående VULA-produktens tekniska egenskaper finns tillgänglig på ämbetsverkets hemsida (på finska): <https://www.trafficom.fi/sites/default/files/media/file/VULA-tuotteen%20tekniset%20ominaisuudet.pdf>

funktioner och tjänster som är nödvändiga att virtuella abonnentförbindelser ska kunna användas samt samlokalisering och andra sätt att gemensamt utnyttja tillhörande faciliteter. Därför ska Karis Telefon tillhandahålla exempelvis koppling, elinmatning, nyttjanderätt till utrustningsutrymmet och intern kabling av utrustningsutrymmet. Likaledes vid abonnentförbindelser behöver det teleföretag som hyr en virtuell abonnentförbindelse också tillträde för att utföra service och underhåll av de utrustningar och kablar som företaget har installerat i utrustningsutrymmena. Därför ska Karis Telefon även ge det teleföretag som erhållit nyttjanderätt till virtuell abonnentförbindelse, eller dess representant, tillträde till utrustningsutrymmet i installations- och underhållssyfte. Skyldigheterna ovan är nödvändiga för att nyttjanderätten faktiskt ska kunna användas.

Kravet på rimlighet för skyldigheten som avses i 56 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation förutsätter att skyldigheten som åläggs står i rätt proportion till det eftersträvade målet att främja konkurrensen. Skyldigheten som åläggs får således inte vara orimlig för teleföretag i förhållande till det eftersträvade målet att främja konkurrensen. Orimligheten ska bedömas med tanke på både det överlåtelseskyldiga teleföretaget och det teleföretag som träder in på marknaden eller som redan är verksamt på marknaden. När skyldigheterna gällande överlåtelse av nyttjanderätt åläggs ska enligt 53 § 4 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation i synnerhet även följande beaktas: nyttjanderättens tekniska och ekonomiska ändamålsenlighet med hänsyn till marknads utvecklingsgrad och nyttjanderättens art, nyttjanderättens genomförbarhet med hänsyn till den tillgängliga kapaciteten, krav som hänför sig till informationssäkerhet, investeringar och tillhörande risker samt behovet att trygga konkurrensen på sikt, den förväntade tekniska utvecklingen som påverkar planeringen och förvaltningen av nätet och behovet att säkerställa teknikneutralitet. Skyldigheten att hyra ut virtuella abonnentförbindelseprodukter kan inte anses vara oskälig för Karis Telefon.

Förhandsregleringen bör inte utgöra ett hinder för att införa ny teknik och mer avancerade tjänster. Dessutom ska regleringen uppmuntra företaget att investera även i framtiden. SMP-regleringen bör dock trygga de konkurrerande teleföretagens möjligheter till eget utbud av tjänster i SMP-företagens områden även på de områden där SMP-företaget har byggt PON-nätet så att det inte är möjligt att hyra fysiska abonnentförbindelser i dem. Beslut om att ålägga Karis Telefon att tillhandahålla sådana virtuella abonnentförbindelser som i så stor omfattning som möjligt motsvarar fysiska abonnentförbindelser är det enda sättet att trygga lika rättvisa verksamhetsvillkor för de konkurrerande teleföretagen. Om skyldigheten att hyra ut virtuella abonnentförbindelser inte ålades i denna situation, skulle möjligheterna till konkurrerande utbud i Karis Telefons SMP-områden försämrats betydligt. Ett mångsidigt utbud av tjänster kan garanteras även för slutkunderna när teknisk utveckling är möjligt och konkurrerande utbud av tjänster tryggas. Transport- och kommunikationsverket anser att skyldigheten att hyra ut virtuella abonnentförbindelseprodukter, med hänsyn till abonnentförbindelsemarknadens utvecklingsstadium, är tekniskt och ekonomiskt ändamålsenlig på det sätt som avses i lagen.

Det är nödvändigt att ålägga Karis Telefon skyldighet att hyra ut virtuella abonnentförbindelser och att tillhandahålla tillhörande funktioner och tjänster, för att undanröja konkurrenshinder och främja konkurrensen på grossistmarknaden för bredbandstjänster på sikt. Skyldigheterna behövs för att säkerställa förutsättningarna för företag som vill komma in eller redan är verksamma på detaljistmarknaden. Skyldigheten att överlåta nyttjanderätt kan inte anses vara oskälig för Karis Telefon med hänsyn till det eftersträvade målet att främja konkurrensen. Skyldigheten att hyra VULA-produkter i PON-nät förhindrar att företag genom val av nättopologi kan kringgå regleringen och blockera ett substituerande serviceutbud på detaljistnivå i områden där PON-tekniken har tagits i bruk.

Skyldighet att avsluta abonnentförbindelser av optisk fiber

Skyldigheter som nyttjanderätten kan omfatta uppräknas i 56 § 3 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Förteckningen är enhetlig med artikel 73 i teledirektivet. Förteckningen är dock inte uttömmande utan skyldigheten att överlåta nyttjanderätt kan även innehålla skyldigheten att överlåta annan sådan nyttjanderätt som avses i 1 mom. och kan jämföras med nyttjanderätter i 3 mom. 1–10 punkten samt kan anses vara rimlig. Bestämmelsen motsvarar punkterna artikel 73.1 och 73.2 i teledirektivet.

I enlighet med artikel 73 i teledirektivet får nationella regleringsmyndigheter införa skyldigheter för operatörer att tillgodose varje rimlig begäran om tillträde till och användning av specifika nätelement och tillhörande faciliteter i situationer då de nationella regleringsmyndigheterna anser att ett nekat tillträde eller orimliga villkor som ger liknande verkan skulle hindra uppkomsten av en hållbar konkurrens på slutkundsmarknaden eller att det inte skulle ligga i slutanvändarnas intresse.

Enligt artikel 61 i teledirektivet ska nationella regleringsmyndigheter främja och i förekommande fall säkerställa adekvat tillträde och samtrafik samt interoperabilitet för tjänster i enlighet med det här direktivet, och därvid utföra sina ålägganden på ett sätt som främjar effektivitet, hållbar konkurrens, anläggning av nät med mycket hög kapacitet, effektiva investeringar och innovation samt medför största möjliga nytta för slutanvändarna.

Transport- och kommunikationsverket har i detta beslut ålagt Karis Telefon en skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser av optisk fiber. För att abonnentförbindelser av optisk fiber ska kunna hyras ut ska de också faktiskt vara tillgängliga för konkurrerande teleföretag som ber om dem. På basis av de uppgifter som Transport- och kommunikationsverket har fått har abonnentförbindelser av fiber inte alltid varit tillgängliga för de konkurrerande teleföretag som ansökt om tillträde, vilket berott på att förbindelserna ännu inte avslutats eller fullständigt kopplats.

Transport- och kommunikationsverket har redan länge rekommenderat att extra fibrer reserveras för de optiska kablar som används vid byggande av nät. Detta kan inte anses orsaka företag betydande extra kostnader. Samtidigt förbereds det för utvidgning av nät i framtiden.

Karis Telefon har ålagts skyldighet att utföra sådana rimliga begäranden från teleföretag som gäller nyttjanderätten till abonnentförbindelser av optisk fiber när förbindelserna har byggts men ännu inte avslutats eller fullständigt kopplats. Skyldigheten gäller exempelvis i en situation där Karis Telefon har dragit in förbindelsen av optisk fiber från sitt utrustningsutrymme ända till kundfastigheten och avslutat och kopplat abonnentfibrerna endast för sina egna behov. Om ett annat teleföretag då ber Karis Telefon avsluta och koppla abonnentfibern för att användas av teleföretaget är Karis Telefon skyldigt att göra det, förutsatt att fiberförbindelsen har en tillräcklig kapacitet. Om kapacitet saknas, föreligger inte heller någon skyldighet utifrån 53 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. I så fall ska Karis Telefon dock motivera sin vägran och bevara dokumentationen för eventuell senare utredning av ärendet.²² Med hänsyn till det uppdagade problemets art och till att skyldigheten främjar

²² EU-domstolen ansåg i sitt avgörande C-556/12 att SMP-företagens skyldigheter att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av specifika nätdelar och tillhörande faciliteter inte har specificerats på ett begränsande sätt utan de nationella regleringsmyndigheterna måste fastställa dem från fall till fall med beaktande av de mål som anges i artikel 8 i ramdirektivet. Enligt domstolen kan begreppet "tillträde till och användning av specifika nätdelar och tillhörande faciliteter" i artikel 2 a och 12 i tillträdesdirektivet omfatta anläggning av anslutningsledningar mellan fördelningspunkten i ett accessnät och nätanslutningspunkten hos slutanvändaren. I sitt avgörande ansåg domstolen att den nationella regleringsmyndigheten har befogenhet att införa en skyldighet för SMP-operatör att på begäran av konkurrenten installera en

tillgången till abonnentförbindelser av optisk fiber och därigenom konkurrensen, ska skyldigheten inte anses vara oskälig för Karis Telefon.

Bedömningen av nyttjanderättens rimlighet utgår både från den som åläggs skyldigheten och det teleföretag som etablerar sig på marknaden.²³ Utifrån detta anser Transport- och kommunikationsverket att Karis Telefon har rätt att få ersättning för kostnaderna för avslutande, men att ersättningen bör vara skälig.

Enligt 56 § 5 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreligger skyldighet inte, om överlåtelse av nyttjanderätt leder till att dataskyddet eller den nationella säkerheten äventyras eller om det är tekniskt oändamålsenligt eller annars oskäligt för företaget. Att åberopa teknisk oändamålsenlighet och orimlighet kan komma i fråga exempelvis i en situation där ett överlåtelseskyldigt företag skulle vara tvunget att i sitt eget kommunikationsnät göra stora ändringsarbeten eller investeringar för att uppfylla överlåtelseskyldigheten. Bestämmelsen blir tillämplig först i en situation där Transport- och kommunikationsverket redan har enligt mom. 1 ålagt företaget allmän skyldighet att överlåta nyttjanderätt och där uppfyllande av skyldigheten i det enskilda fallet skulle ha sådana negativa konsekvenser som nämns i bestämmelsen. Med beaktande av att Karis Telefon har rätt att få en skälig ersättning för kostnaderna för avslutande och att skyldigheten inte förutsätter egentliga byggarbeten i nätet, ska skyldigheten därför i princip inte ens med hänsyn till detta moment anses vara oskälig. Om avslutandet av abonnentförbindelser av optisk fiber i efterhand bedöms till exempel som oändamålsenligt eller oskäligt i ett enskilt fall, föreligger ingen skyldighet.

3.4.2 Skyldigheter i fråga om icke-diskriminering

Icke-diskriminerande priser och villkor

Enligt 68 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan Transport- och kommunikationsverket ålägga teleföretag icke-diskrimineringsskyldighet när det gäller överlåtelse av nyttjanderätt eller för samtrafik.

Med icke-diskrimineringsskyldighet avses skyldighet att iaktta prissättning (*icke-diskriminerande prissättning*) eller villkor (*icke-diskriminerande villkor*) som på ett jämbördigt sätt berör teleföretag som är i samma situation. Om ett teleföretag använder en viss tjänst självt eller levererar den till sitt dotterbolag eller till någon annan sådan aktör, ska det till konkurrerande teleföretag tillhandahålla motsvarande tjänst på motsvarande villkor och av motsvarande beskaffenhet. Icke-diskrimineringsskyldigheten förutsätter att teleföretaget inte till exempel kan tillämpa en annan prissättning på liknande betalningar för olika partner på ett sätt som ställer dessa i ett ömsesidigt ofördelaktigt konkurrensläge. Enligt icke-diskrimineringsskyldigheten ska teleföretagen även tillämpa samma prissättningsprinciper på såväl den egna teleoperatören som utomstående teleoperatörer.

I fråga om villkoren för tillhandahållande av en tjänst får ett konkurrerande teleföretag inte försättas i en annan position t.ex. beträffande leveranstiden för tjänsten eller nivån på tjänsten.²⁴ Skyldigheten förutsätter också att SMP-företaget prissätter sin grossistprodukt så att en konkurrerande lika effektiv aktör kan hyra produkten

anslutningsledning på högst 30 meter, om sådan skyldighet grundas på det fastställda problemets art samt är proportionell och motiverad mot bakgrund av målen i artikel 8.1 i ramdirektivet.

²³ RP 221/2013 rd, s. 124.

²⁴ Regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden RP 112/2002

och tillhandahålla motsvarande slutkundsprodukt på ett lönsamt sätt. Icke-diskrimineringsskyldigheten baserar sig på artikel 70 i EU:s teledirektiv.

Icke-diskrimineringskyldighetens innehåll har preciserats i gigabitrekommendationen. Enligt rekommendationen är icke-diskrimineringskyldigheten en av de centrala korrigerande åtgärderna som kan åläggas SMP-företag för att främja en effektiv konkurrens. Icke-diskrimineringskyldigheten är också en skyddsmekanism i fall där det fortfarande finns ett SMP-företag på marknaden men konkurrensen utvecklas mot en nivå där den nationella regleringsmyndigheten tillämpar priselasticitet.

Karis Telefon är ett vertikalt integrerat teleföretag som självt producerar nästan alla tjänster och produkter som ingår i värdekedjan för bredbandstjänster i fasta nätet. Så som konstaterats i rekommendationen är icke-diskrimineringskyldigheten ett centralt sätt att främja konkurrens när det finns ett vertikalt integrerat SMP-företag på marknaden. Enligt rekommendationen ska de nationella regleringsmyndigheterna se till att ett SMP-företag inte föredrar sina egna detaljiströrelser utan de tredje parter som ansöker om tillträde ska ha möjlighet att få samma uppgifter av teknisk och kommersiell art om den reglerade produkten i grossistledet. Enligt rekommendationen om icke-diskriminering och kostnadsberäkningsmetoder²⁵ som gällde före gigabitrekommendationen är ett av de största hindren för utvecklingen av verkligt rättvisa villkor den förmånliga behandlingen av verksamheten, till exempel detaljiströrelsen, hos ett vertikalt integrerat SMP-företag genom prisdiskriminering och andra former av diskriminering. Sådant är till exempel diskriminering i fråga om tjänsters kvalitet, tillgång till information, fördröjningstaktik, oskäligen krav och strategisk utformning av väsentliga produktgenskaper.

Utan åläggande av icke-diskrimineringskyldigheten skulle verksamheten för andra företag som tillhandahåller eller vill tillhandahålla bredbandstjänster kunna försvåras av Karis Telefon till exempel genom att använda diskriminerande leveransvillkor vid tillhandahållande av tjänster, erbjuda konkurrenter grossistprodukter av sämre kvalitet jämfört med det egna tjänsteföretaget, prissätta tjänster på ett diskriminerande sätt och ge information om exempelvis ändringar i nät, produkter och priser till konkurrenterna vid andra tidpunkter än till den egna tjänsteoperatören. Transport- och kommunikationsverket anser att det är nödvändigt och motiverat att ålägga Karis Telefon icke-diskrimineringskyldighet i syfte att säkerställa lika konkurrensvillkor för företag som redan är verksamma på detaljistmarknaden och särskilt för företag som vill etablera sig där.

Lika insatsresurser och likvärdiga resultat

Enligt Eol (lika insatsresurser) ska SMP-företag tillhandahålla tjänster och information till den egna tjänsteoperatören och konkurrenterna på samma villkor, inbegripet tjänsternas pris- och kvalitetsnivå, inom samma tidsramar och med samma system och processer, samt med samma grad av tillförlitlighet och prestanda. Med likvärdiga resultat avses i sin tur tillhandahållandet till konkurrenter av sådana grossistprodukter vars funktioner och pris är jämförbara med dem som SMP-företaget tillhandahåller internt till sina egna verksamheter. Likvärdiga resultat (EoO) förutsätter alltså inte absolut samma system och processer.

Enligt gigabitrekommendationen ska de nationella regleringsmyndigheterna bedöma kostnader och fördelar som skyldigheten att tillhandahålla de reglerade produkterna i grossistledet på basis av EoI jämfört med andra former av icke-diskriminering, speciellt med EoO. Den nationella regleringsmyndigheten bör i sin kostnads-nyttöanalys beakta förutom kostnaderna för iakttagande även regleringsmyndighetens övervakningskostnader över en längre period. Myndigheten ska dessutom göra en kvalitativ bedömning av behovet att säkerställa den "strängare" icke-diskriminering

²⁵ Kommissionens rekommendation 2010/572/EU.

av utbudet av grossistprodukter som i allmänhet kan nå utifrån EoI. Bedömningen mellan EoI och EoO görs dock alltid från fall till fall.²⁶

Enligt gigabitrekommendationen bör de nationella regleringsmyndigheterna vid en proportionalitetsbedömning särskilt beakta vissa faktorer om EoI eller EoO kommer att genomföras i praktiken. Dessa faktorer inbegriper följande: i) Marginalkostnader och förseningar när det gäller efterlevnaden till följd av tillämpningen av EoI eller EoO, inklusive kostnaderna för övervakning av icke-diskriminering, ii) De potentiella konsekvenserna av att inte införa reglerade tillträdespriser i grossistledet för VHCN-nät, iii) Den möjliga positiva effekt som tillämpningen av strikt icke-diskriminering i form av EoI eller EoO kan få på investeringar i VHCN-nät, innovation och konkurrens, iv) Eventuella frivilliga åtaganden från SMP-operatören om att tillhandahålla resurser i grossistledet för operatörer som ansöker om tillträde på grundval av EoI eller EoO, förutsatt att det frivilliga erbjudandet uppfyller villkoren i denna rekommendation, e) SMP-operatörernas antal och storlek, f) Erfarenheterna från de standarder som nu tillämpas.

Därför behöver Transport- och kommunikationsverket bedöma konsekvenserna av icke-diskrimineringsskyldigheten å ena sidan för SMP-företaget självt och å andra sidan för konkurrensen. I rekommendationen konstateras det uttryckligen att i medlemsstater med många småskaliga SMP-operatörer kan det vara orimligt att tillämpa EoI för var och en av dessa operatörer.

Tillämpningen av EoI kan allmänt taget konstateras ha flera konkurrensfördelar. Även enligt det som konstateras i rekommendationen, är lika insatsresurser det säkraste sättet att skapa ett effektivt skydd mot diskriminering eftersom de operatörer som ansöker om tillträde kommer att kunna konkurrera med den vertikalt integrerade SMP-operatörens verksamheter i efterföljande led genom att använda exakt samma uppsättning reglerade produkter i grossistledet till samma priser och med samma transaktionsprocesser. Dessutom är EoI en bättre metod än likvärdiga resultat för att skapa insyn och lösa problemet med asymmetrisk information.

Det innebär dock högre kostnader för efterlevnaden att tillämpa EoI på grundval av kravet på likvärdighet än mindre stränga krav på icke-diskriminering. Tillämpning av EoI skulle kräva anpassning av teleföretagens system, och systemändringar skulle utgöra den största kostnadsposten vid efterlevnaden.

Såsom i samband med tidigare SMP-beslut lyfte Transport- och kommunikationsverket fram att i Finland finns många SMP-operatörer jämfört med resten av Europa som också är ganska små eller mycket små. Om fler än ett SMP-företag borde tillämpa EoI, skulle det leda till att när ett företag ändrar sina system behöver de övriga företagen anpassa sina system på motsvarande sätt för att det ska vara möjligt att göra beställningar. Med hänsyn till samtliga företags arbetsmängd skulle de systemändringar som behövs totalt sett bli betydande i en sådan situation. Trots att endast de allra största SMP-företagen åläggs EoI, blir de systemändringar och anpassningar omfattande för hela branschen.

Transport- och kommunikationsverket anser att i en miljö med flera operatörer som i Finland skulle det genom tillämpning av EoI inte ens i princip uppnås sådana konkurrensfördelar som i länder där det finns enbart ett starkt eller några SMP-företag. Enligt ämbetsverkets bedömning skulle de totala kostnaderna för de systemändringar som behövs för att tillämpa EoI därför bli betydligt större än fördelarna för konkurrensen och investeringarna.

²⁶ Kommissionens rekommendation om ett regelverk för främjande av gigabitkonnektivitet 2024/523/EU, skäl 15.

Utifrån ovan nämnda orsaker anser ämbetsverket att tillämpningen av EoI inte åtminstone för tillfället ska anses vara skälig för de SMP-företag som är verksamma på abonnentförbindelsemarknaden i Finland.

Med beaktande av EoO är Karis Telefon därför skyldigt att på samma sätt bemöta teleföretag som är i samma situation. Företaget ska tillhandahålla sådana i punkt 1 angivna nyttjanderätter, tjänster och funktioner som är nödvändiga för att nyttjanderätterna ska kunna användas, andra sätt att gemensamt utnyttja tillhörande faciliteter som till priset, villkoren, egenskaperna, kvaliteten och verksamheten motsvarar de produkter och tjänster som företaget använder självt eller tillhandahåller sina egna enheter, dotterbolag eller samarbetspartner.

Ekonomiskt replikerbarhetstest

Om den nationella regleringsmyndigheten beslutar att inte införa eller upprätthålla reglerade tillträdespriser i grossistledet för VHCN-resurser i grossistledet bedöms genom det förhandstest av ekonomisk replikerbarhet om marginalen mellan slutkundspriset för de relevanta produkterna i slutkundsledet och priset på de relevanta VHCN-baserade reglerade tillträdesresurserna i grossistledet täcker de tillkommande kostnaderna i efterföljande led och en rimlig procentandel av de gemensamma kostnaderna.²⁷

För att genomföra det ekonomiska replikerbarhetstestet bör regleringsmyndigheten definiera de för testet nödvändiga parametrarna, vilka enligt gigabitrekommendationen är 1) de berörda kostnader i efterföljande led som ska beaktas, 2) den relevanta kostnadsstandarden, 3) berörda reglerade resurser i grossistledet och referenspriser, 4) de relevanta produkterna i detaljistledet, 5) den relevanta tidsperiod när testet ska genomföras, 6) den metod som tillämpats för att fastställa flaggskeppsprodukter, 7) om flaggskeppsprodukter ska analyseras enskilt eller som en portfölj och 8) den metod som kommer att tillämpas på eventuella oreglerade produkter som ingår i flaggskeppspaketet.²⁸ I praktiken kräver testet bland annat att varje SMP-företag fastställer en så kallad flaggskeppsprodukt, beaktar mängdrabatter samt bedömer den genomsnittliga längden av kundrelationerna för att fastställa en tillräcklig översiktsperiod. De granskade kostnaderna i efterföljande marknadsled bedöms på basis av SMP-företagets egna verksamheter i efterföljande led (kriteriet "lika effektiv aktör", equally efficient operator, EEO). En modell med långsiktiga marginalkostnader (LRIC+-modellen) bör användas för att beräkna marginalkostnaderna (inbegripet kostnader som inte kan återvinnas, s.k. sunk costs) och för att göra ett påslag för gemensamma kostnader för verksamheterna i efterföljande led.

Den nationella regleringsmyndigheten kan enligt rekommendationen inleda förfarandet på eget initiativ eller på begäran av en tredje part när som helst, men senast tre månader efter att detaljistprodukten släppts ut på marknaden. Regleringsmyndigheten kan ålägga ett SMP-företag att sluta tillhandahålla en sådan detaljistprodukt som inte klarar testet tills kravet uppfylls. Det ekonomiska replikerbarhetstestet hör inte till sådana marginalpresstester som kan genomföras i efterhand med stöd av konkurrenslagstiftningen och begränsar inte tillämpandet av sådana tester.

Såsom det framfördes i tidigare SMP-beslut anser Transport- och kommunikationsverket det vara omöjligt att genomföra ett ekonomiskt replikerbarhetstest i kombination med Eol-skyldigheten med beaktande av situationen med många operatörer som råder i Finland. Enligt ämbetsverket skulle åläggandet av dessa skyldigheter i Finlands marknadsförhållanden inte leda till samma fördelar som i länder där det

²⁷ Kommissionens rekommendation om ett regelverk för främjande av gigabitkonnektivitet 2024/523/EU, bilaga III, skäl 1.

²⁸ Kommissionens rekommendation om ett regelverk för främjande av gigabitkonnektivitet 2024/523/EU, skäl 46.

endast finns ett starkt SMP-företag. I detta skede skulle skapandet av ett ekonomiskt replikerbarhetstest kräva betydande resurser av såväl SMP-företagen som regleringsmyndigheten för att samla in och fastställa den information som behövs för att genomföra testet.

Utlämnande av information

För att de teleföretag som hyr nyttjanderätter ska kunna konkurrera jämlikt med SMP-företagen på ett jämbördigt sätt, ska de ha tillgång till samma information om bland annat nätens position och tillgången till nyttjanderättsprodukter, ändringar i näten och prissättningen av nyttjanderätterna, egentliga nyttjanderättsprodukter och ändringar i dessa. SMP-företagen är kunskapsmässigt överlägsna jämfört med sina konkurrenter och kan också favorisera den egna tjänsteoperatören till exempel genom att lämna information först till den egna tjänsteoperatören och först senare till konkurrenterna.

Kravet på icke-diskriminering förutsätter att Karis Telefon tillräckligt tidigt meddelar om ovan nämnda ändringar till det teleföretag som hyr nyttjanderätt. Det är nödvändigt för teleföretaget att få information om ändringarna för att företaget ska kunna anpassa sin verksamhet efter ändringarna i nätet och på så sätt kunna konkurrera med SMP-företagets egen tjänsteoperatör på ett jämbördigt sätt.

Det är viktigt att få information i synnerhet när Karis Telefon gör ändringar i sina koncentratorsområden (t.ex. indelar koncentratorsområden till mindre områden).

Utöver ändringar i nätet är relevant information för konkurrenterna också information om nya grossistprodukter och ändringar i befintliga grossistprodukter. Detta poängteras också i gigabitrekommendationen. Enligt rekommendationen bör de nationella regleringsmyndigheterna, för att garantera rättvisa villkor, se till att SMP-företagets egna enheter och utomstående operatörer som ansöker om tillträde har tillgång till samma tekniska och kommersiella information om den berörda reglerade resursen i grossistledet. Enligt rekommendationen omfattar den relevanta informationen information om nya reglerade resurser i grossistledet eller ändringar i befintliga resurser i grossistledet och de skulle lämnas inom tidsfrister som ska fastställas från fall till fall.

Syftet är att genom kravet lösa problem som beror på asymmetrisk information. Utifrån rekommendationen bör operatörer som ansöker om tillträde få tillgång till tillträdesprodukten för grossistledet i tillräckligt god tid innan SMP-operatören lanserar ett motsvarande detaljisterbjudande, detta för att SMP-operatören inte ska få en oskälig tidsfördel.

Utifrån de uppgifter som Transport- och kommunikationsverket har fått av företagen finns det tidsskillnader i tillgången till grossistprodukter till förmån för SMP-företagets egen tjänsteoperatör. Det kan hända att nya abonnemangstyper av grossistprodukter erbjuds till konkurrenter senare än till SMP-företagets egen tjänsteoperatör, för vilken produkten ofta anpassas först.

Transport- och kommunikationsverket anser att Karis Telefon därför också ska lämna information om nya reglerade grossistprodukter och ändringar i befintliga reglerade grossistprodukter till andra teleföretag. Informationen ska lämnas på så sätt att den inte enbart når dem som hyr nyttjanderätter utan även de teleföretag som ansöker om nyttjanderätter. Informationen ska kunna lämnas exempelvis via ett beställningssystem och andra informationskanaler som företaget använder.

En form av asymmetrisk information och samtidigt av konkurrensproblem gäller nya områden där fibernät byggs. Konkurrenterna får nästan utan undantag information om nya fiberområden som ska byggas först när fiberbyggandet är färdigt och i alla fall senare än SMP-företagets egen tjänsteoperatör. Därför kan konkurrenterna

inleda sin egen försäljning i området betydligt senare än SMP-företagets egen tjänsteoperatör.

I sambyggnadslagen föreskrivs det också om lämnande av information till den centrala informationspunkten (Transport- och kommunikationsverket). Lagen ålägger teleföretag att lämna information om bland annat planerade byggarbeten. Enligt lagen ska information om planerade byggarbeten lämnas i så god tid som möjligt före ansökan om nödvändiga tillstånd och uppdateras under projektets gång. Ämbetsverket anser att när det gäller nya fiberområden som ska byggas behövs det inte reglering som överlappar sambyggnadslagen och att Karis Telefon därför inte genom detta beslut behöver åläggas att lämna information om nya områden som ska defibreras.

Att ålägga skyldigheten kan inte heller anses vara orimligt med beaktande av Karis Telefon ställning på marknaden i fråga samt de konkurrensfrämjande mål som ska uppnås genom skyldigheten. Dessutom medför fullgörandet av själva icke-diskrimineringsskyldigheten knappt någon administrativ börda för Karis Telefon, och även i denna bemärkelse är fördelarna som uppnås genom åläggandet av skyldigheten klart större än den börda som läggs på Karis Telefon. Transport- och kommunikationsverket anser att det inte finns andra, bättre metoder att lösa konkurrensproblem än genom att ålägga icke-diskrimineringsskyldighet.

3.4.3 Skyldighet att lämna insyn

Skyldighet att offentliggöra leveransvillkor och prislistor

Enligt 69 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan företag åläggas skyldighet att lämna insyn, vilket innebär att teleföretaget ska offentliggöra information som är relevant för överlåtelse av nyttjanderätt, såsom leveransvillkor, tekniska specifikationer, prislistor samt ingångna avtal, till den del som de inte innehåller affärshemligheter eller konfidentiell information. Syftet med bestämmelsen är att främja avtalsförhandlingar gällande överlåtande av nyttjanderätten samt underlätta tillsynen över att överlåtelsevillkoren är skäliga och icke-diskriminerande. Skyldigheten att lämna insyn baserar sig på artikel 69 i teledirektivet.

Transport- och kommunikationsverket anser att det är nödvändigt att ålägga Karis Telefon skyldighet att offentliggöra leveransvillkor och prislistor, för att främja avtalsförhandlingar gällande reglerade nyttjanderätter. Skyldigheten att offentliggöra leveransvillkor och prislistor underlättar också tillsynen över att överlåtelsevillkoren är icke-diskriminerande och ökar prissättningens öppenhet och transparens.

Skyldighet att offentliggöra referenserbjudanden

Enligt 69 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan ett företag åläggas skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande om nyttjanderätt eller samtrafik om företaget har ålagts icke-diskrimineringsskyldighet. Referenserbjudandet ska innehålla åtminstone uppgifter som är relevanta för överlåtelse av nyttjanderätten. Referenserbjudandet ska vara så specificerat att de som ber om nyttjanderätt inte blir tvungna att betala för produkter som inte är nödvändiga med tanke på den tjänst som tillhandahålls. Transport- och kommunikationsverket ska så noggrant som möjligt beakta riktlinjerna²⁹ från Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (BEREC) och vid behov säkerställa att de viktigaste indikatorerna för prestanda och motsvarande servicenivåer anges.

²⁹ BoR (19) 238 BEREC Guidelines on the minimum criteria for a reference offer relating to obligations of transparency.

Enligt förarbetena för lagrummet ska referenserbjudandet ska sålunda avse en viss tjänst specificerad i delfaktorer enligt marknadens behov, inklusive delfaktorernas villkor och priser. Referenserbjudandet ska innehålla åtminstone uppgifter som är relevanta för överlåtelse av nyttjanderätten, såsom leveransvillkor, tekniska specifikationer, prislistor samt ingångna avtal, till den del som de inte innehåller affärshemligheter eller konfidentiell information.³⁰ Minimnivån för referenserbjudandet anges i bilaga 2 till detta beslut.

Både gigabitrekommendationen och Berecs gemensamma synpunkt på reglering av abonnentförbindelsemarknaden³¹ utgår från att företag med betydande marknadsinflytande, som en del av skyldigheten att offentliggöra referenserbjudanden, bör åläggas skyldighet att införa och offentliggöra servicenivåavtal och servicenivågarantier. Med servicenivåavtal avses kommersiella avtal som innebär att SMP-företaget åläggs att tillhandahålla tillträde till tjänster i grossistledet med en viss kvalitetsnivå. Med servicenivågarantier avses garantier som utgör en integrerad del av servicenivåavtal och där det fastställs vilken ersättning SMP-företaget ska betala om de tjänster som SMP-företaget tillhandahåller i grossistledet inte håller den kvalitet som anges i servicenivåavtalet.

Servicenivåavtal säkerställer att operatörer som ansöker om tillträde får en tjänst med överenskommen kvalitet, medan motsvarande servicenivågarantier är nödvändiga för att säkerställa icke-diskriminerande beteende.

Med beaktande av det ovan nämnda åläggs Karis Telefon skyldighet att offentliggöra referenserbjudanden om abonnentförbindelser av fiber och virtuella abonnentförbindelser. Företaget har skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande för virtuella abonnentförbindelser endast när företaget tillhandahåller en virtuell abonnentförbindelseprodukt.

Karis Telefon ska offentliggöra servicenivåavtal och servicenivågarantier som en del av referenserbjudanden. Ämbetsverket anser att den ålagda skyldigheten garanterar att de som ber om nyttjanderätt inte blir tvungna att betala för produkter som inte är nödvändiga med tanke på den tjänst som tillhandahålls. Dessutom är skyldigheten nödvändig för att övervaka att icke-diskrimineringsskyldigheten fullgörs. Skyldigheten säkerställer också att företaget erbjuder minst samma servicenivå till konkurrenter som till den egna tjänsteoperatören. Skyldigheten att offentliggöra referenserbjudanden främjar avtalsförhandlingar gällande sammankoppling och överlåtande av nyttjanderätten samt underlättar tillsynen över att överlåtelsevillkoren är skäliga och icke-diskriminerande. Skyldigheten kan inte anses vara oskälig för Karis Telefon.

3.5 Åtagandeförfarande

Enligt 81 a § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan Transport- och kommunikationsverket på ansökan av ett företag med betydande marknadsinflytande besluta att åtaganden som företaget gjort i anslutning till nyttjanderättsvillkor eller investeringsvillkor ska vara helt eller delvis bindande.

Syftet med regleringen av lagrummet är enligt regeringens proposition³² att säkerställa att ett företag med betydande marknadsinflytande som en del av marknadsanalysen kan erbjuda åtaganden genom vilka det själv strävar efter att avhjälpa konkurrensproblem på marknaden och därigenom eventuellt undvika de

³⁰ RP 221/2013, s. 130.

³¹ BEREK common position on best practice in remedies on the market for wholesale (physical) network infrastructure access (including shared or fully unbundled access) at a fixed location imposed as a consequence of a position of significant market power in the relevant market (BoR (12) 127.

³² RP 98/2020.

skyldigheter som Transport- och kommunikationsverket ålägger på grund av betydande marknadsinflytande.

3.6 Bedömning av skyldigheternas inverkan

Enligt 53 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska Transport- och kommunikationsverket i sitt beslut om betydande marknadsinflytande bedöma vilken inverkan de skyldigheter som åläggs företag har på marknaden. Enligt motiveringen till bestämmelsen ska bedömningen vara täckande och till exempel beakta i vilken utsträckning skyldigheterna uppmuntrar till investeringar. Dessutom ska ämbetsverket till exempel när det i enlighet med 71 § ålägger prissättningsskyldighet bedöma effekterna på prisnivån för reglerade produkter och motsvarande slutkundsprodukter.

I detta beslut åläggs företag med betydande marknadsinflytande följande skyldigheter på abonnentförbindelsemarknaden för optiska fibernät:

1. Skyldigheter vid överlåtelse av nyttjanderätt

- a) Skyldighet att överlåta nyttjanderätt till en abonnentförbindelse och en del av en abonnentförbindelse (accessnät)
- b) Skyldighet att överlåta nyttjanderätt till en virtuell abonnentförbindelse i PON-nät av optisk fiber i situationer där det inte är möjligt att hyra fysiska abonnentförbindelser av optisk fiber
- c) Skyldighet att överlåta nyttjanderätt till utrustningsutrymmet och ge det teleföretag som erhållit nyttjanderätt, eller företagets representant, tillträde till utrymmet
- d) Skyldighet att tillhandahålla funktioner och tjänster som är nödvändiga för att ovan nämnda nyttjanderätt ska kunna användas
- e) Skyldighet att utföra sådana rimliga begäranden från teleföretag som gäller tillträde till sådana byggda abonnentförbindelser av optisk fiber som ännu inte har kopplats/avslutats.

2. Skyldigheter i fråga om icke-diskriminering

- a) Skyldighet att icke-diskriminerande prissätta ovan i punkt 1 nämnda nyttjanderätter och de funktioner och tjänster som är nödvändiga för att nyttjanderätten ska kunna användas
- b) Skyldighet att agera på ett icke-diskriminerande sätt och iaktta icke-diskriminerande villkor när företaget tillhandahåller ovan i punkt 1 nämnda nyttjanderätter, funktioner och tjänster
- c) Skyldighet att säkerställa teknisk replikerbarhet av SMP-företagets detaljisttjänster (bara DNA, Elisa och Telia)³³

3. Skyldighet att lämna insyn

- a) Skyldighet att offentliggöra leveransvillkor och prislistor för ovan i punkt 1 nämnda nyttjanderätter samt för funktioner och tjänster som är nödvändiga för att nyttjanderätterna ska kunna användas

³³ Skyldigheterna 2 c) och 3 c) har ålagts endast för de tre största SMP-företagen, dvs. DNA, Elisa och Telia.

- b) Skyldighet att offentliggöra referenserbjudande om tillhandahållande av abonnentförbindelser och virtuella abonnentförbindelser samt funktioner och tjänster som är nödvändiga för att abonnentförbindelser och virtuella abonnentförbindelser ska kunna användas samt
- c) Skyldighet att offentliggöra nyckelprestandaindikatorer jämte mätresultat (endast DNA, Elisa och Telia)

Skyldigheter åläggs för sammanlagt 16 teleföretag³⁴ i deras abonnentförbindelsenät av optisk fiber i SMP-områden. Skyldigheter som åläggs gäller en del av abonnentförbindelsenäten med optisk fiber i Finland. I kommuner där SMP-företag åläggs skyldigheter bor cirka 2,8 miljoner invånare. Detta är över hälften av befolkningen i Finland. I dessa områden omfattar skyldigheterna de hushålls- och företagsfastigheter där man byggt eller kommer att bygga tillgång till SMP-företagets fiberoptiska abonnentförbindelse. Enligt 59 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation har företaget inte skyldighet att överlåta nyttjanderätt, om föremålet för nyttjanderätten är i teleföretagets eget bruk eller behövs för dettas eget rimliga framtida bruk. Skyldigheterna gäller därför inte abonnentförbindelser av optisk fiber som är i teleföretagets eget bruk i SMP-området.

Genom de nya besluten blir det ändringar i de kommuner där teleföretagen har SMP jämfört med besluten från år 2018. Antalet SMP-kommuner minskar avsevärt för DNA, Elisa och Telia. För företagen i Finnet-gruppen ökar eller minskar antalet SMP-kommuner eller blir oförändrat beroende på teleföretag. För tio teleföretag har dessutom angetts nya kommuner som SMP-områden där företagen inte tidigare haft gällande SMP-skyldigheter.

Teleföretag	Antal SMP-kommuner 2018	Antal SMP-kommuner 2025	Antal nya SMP-kommuner	Invånarantal i SMP-kommuner 2024
DNA	36	19	0	820 000
Elisa	64	30	4	973 000
Telia	145	16	0	447 000
Alajärven Puhelinosuuskunta	1	3	2	15 000
Lounea	9	15	9	193 000
BLC Telecom	1	4	3	48 000
Elmonet	3	4	1	29 000
Ikaalisten-Parkanon Puhelin	3	3	1	23 000
Jakobstadsnejdens Telefon	4	7	3	56 000
Kaisanet	3	5	3	84 000
Karis Telefon	1	2	1	35 000
LPOnet	1	1	0	15 000
MPY Telecom	2	3	3	43 000
Pargas Telefon	1	1	0	15 000
Vakka-Suomen Puhelin	4	2	0	24 000
Ålands Telekommunikation	12	3	0	20 000

³⁴ DNA Abp, Elisa Abp, Telia Finland Oy, BLC Telecom Oy, Elmonet Oy, Ikaalisten-Parkanon Puhelin Oy, Jakobstadsnejdens Telefon Ab, Kaisanet Oy, Karis Telefon Ab, Lounea Oy, LPOnet Osk Anl, MPY Telecom Oy, Pargas Telefon Ab, Vakka-Suomen Puhelin Oy, Ålands Telekommunikation Ab (inkl. Ålands Telefonandelslag och Mariehamns Telefon Ab).

Transport- och kommunikationsverket bedömer vilken inverkan de skyldigheter som åläggs företag har på slutkunds- och grossistmarknaden. Dessutom bedömer ämbetsverket ekonomiska konsekvenser, inklusive investeringar, för SMP-företagen och de konkurrerande teleföretagen. Ämbetsverket bedömer konsekvenserna även för slutkunder.

I bedömningen bedöms konsekvenser enligt skyldigheterna i detta beslut i förhållande till en situation där SMP-skyldigheter inte ålades på abonnentförbindelsemarknaden för optiska fibernät. Dessutom bedöms konsekvenser som sker i SMP-skyldigheterna i förhållande till nuläget med de SMP-skyldigheter som ålades i besluten år 2018.

Inverkan på slutkunds- och grossistmarknaden

Konsekvenser för konkurrensen

Skyldigheter som åläggs främjar konkurrens på slutkunds- och grossistmarknaden för optiska fibernät genom att undanröja hinder för marknadstillträde för konkurrerande teleföretag inom områden där konkurrensproblem konstaterats.

Ett av de största hindren för utvecklingen av verkligt rättvisa villkor är den förmånliga behandlingen av verksamheten, till exempel detaljiströrelsen, hos vertikalt integrerade SMP-företag genom prisdiskriminering och andra former av diskriminering. Sådant är till exempel diskriminering i fråga om tjänsters kvalitet, tillgång till information, fördröjningstaktik, oskäligen krav och strategisk utformning av väsentliga produkttegenskaper.

Den helhet av skyldigheter som gäller fysiska och virtuella abonnentförbindelser tryggar konkurrerande teleföretags tillgång till att få nyttjanderätt till abonnentförbindelseprodukter på icke-diskriminerande villkor i SMP-områdenas optiska fibernät. Med skyldigheterna säkerställs att företagen tillämpar lika villkor för samtliga konkurrenter vid tillhandahållande av tjänster och att det sker på sådana villkor och med tjänster av sådan beskaffenhet som motsvarar tillhandahållandet av tjänster för de egna dotterbolagen. Detta gör det möjligt för andra teleföretag att tillhandahålla konkurrerande slutkundstjänster för hushåll- och företagskunder på ett hållbart och effektivt sätt.

För de tre mest betydande SMP-företagen ges skyldighet för teknisk replikerbarhet och testet som gäller den vilket för sin del säkerställer att de som ber om nyttjanderätt kan tekniskt replikera dessa SMP-företagens detaljistledet med hjälp av en grossistprodukt som de hyrt.

Skyldigheten att offentliggöra leveransvillkor och prislista som ålagts alla SMP-företag främjar för sin del transparens och på så sätt företagets avtalsförhandlingar. Också detta har inverkan som främjar konkurrens på grossist- och slutkundsmarknaden.

Skyldighet att tillräckligt tidigt informera om ändringar i abonnentförbindelsenätet och tillgången till det, ändringar i prissättningen samt om andra väsentliga ändringar till det teleföretag som hyr nyttjanderätt, möjliggör att teleföretaget som hyr nyttjanderätt kan anpassa sin egen verksamhet till förändringar och en jämlik konkurrens med SMP-företagets egen tjänsteoperatör vid förändringar.

Konkurrenters tillträde till marknaden främjas genom att alla SMP-företag åläggs skyldighet att främja konkurrerande teleföretags rimliga begäranden om att avsluta byggda men ännu inte kopplade abonnentförbindelser av optisk fiber. Skyldigheten

säkerställer att SMP-företagen inte utan grund kan förhindra användning av redan färdigbyggda abonnentförbindelser av optisk fiber till nackdel av konkurrenterna.

Utöver främjandet av konkurrensen på detaljistmarknaden undanröjer skyldigheter som åläggs hinder för inträde på marknaden och främjar konkurrensen på grossistmarknaden för bitström-produkter. De konkurrerande teleföretagen kan tillhandahålla bitström-produkter för andra teleföretag med hjälp av abonnentförbindelseprodukter av optisk fiber som de hyrt av SMP-företaget.

Inverkan på prisnivån

I besluten åläggs inte några skyldigheter för abonnentförbindelseprodukter av optisk fiber som skulle förutsätta iakttagande av en viss prisnivå vid uthyrningen av nyttjanderätter. Skyldigheterna anger därför inte direkt prisnivån på grossistprodukter.

Skyldigheter som åläggs säkerställer dock att SMP-företagen inte kan tillämpa diskriminerande prissättningsgrunder eller andra villkor eller praxis för att hindra konkurrens i slutkundsledet. Främjande av konkurrens påverkar för sin del att det främjar skälig prissättning av slutkundsprodukter. Skyldigheter för icke-diskriminering säkerställer för sin del att grossistpriser som tas ut av abonnentförbindelseprodukter är icke-diskriminerande och skäliga. Detta för sin del främjar skäliga priser i slutkundsledet samt i grossistledet för bitström-produkter.

Konsekvenser för företag med betydande marknadsinflytande

Ekonomiska konsekvenser

I de SMP-skyldigheter som nu åläggs uppställs inte prisreglering enligt 71 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. De ekonomiska konsekvenserna för icke-diskrimineringsskyldigheter och skyldigheter att offentliggöra information är därför mer begränsade jämfört med SMP-besluten från år 2018 där teleföretagen ålades skyldigheter gällande kostnadsorientering och maximipris för fysiska abonnentförbindelser.

Enligt Transport- och kommunikationsverkets bedömning har de skyldigheter som åläggs en liten inverkan på SMP-företagens totala omsättning i förhållande till en situation utan förhandsreglering på grossistmarknaden. Denna bedömning stöds av att i SMP-företagens nät är det i allmänhet själva det vertikalt integrerade SMP-företaget som tillhandahåller slutkundstjänster, och hittills har företagen hyrt abonnentförbindelser av optisk fiber ut till andra företag på ett begränsat sätt. Utvecklingen av teleföretagens omsättning beror därför till stor del av många andra faktorer.

Eftersom alla SMP-företag redan tidigare haft icke-diskrimineringsskyldigheten som hänför sig till skyldigheten uthyrning av abonnentförbindelser bedömer ämbetsverket att åläggande av diskrimineringsskyldighet inte har någon betydande inverkan på teleföretagens nuvarande grossistintäkter.

Investeringskonsekvenser

Syftet med de ålagda skyldigheterna är att öka konkurrensen. Ökad konkurrens får företagen att effektivisera verksamheten för att svara på det förändrade läget och ökat konkurrenstryck är generellt ett av de tydligaste motiven för investeringar.

Som helhet betraktat behåller de skyldigheter som åläggs SMP-företagens incitament att investera i optiska fibernät. Skyldigheterna bidrar till att SMP-företagen får en skälig avkastning på investerat kapital samt flexibilitet i grossistprissättningen.

Genom att avstå från skyldigheten att tillämpa kostnadsorienterad prissättning och genom att inte reglera kommuner med liten tillgång³⁵ till optiska fibernät och till kabelmodemnät sporrar teleföretagen till att investera i optiska fibernät.

Skyldigheten att hyra ut virtuella abonnentförbindelser blir relevant endast i situationer där det inte är tekniskt eller ekonomiskt möjligt att genomföra uthyrning av fysiska abonnentförbindelser i PON-nät. Ämbetsverket bedömer att tillhandahållandet av virtuella abonnentförbindelser inte kräver några omfattande tilläggsinvesteringar av SMP-företagen.

Skyldigheten att utföra konkurrerande teleföretags rimliga begäranden om att avsluta byggda men ännu inte kopplade abonnentförbindelser av optisk fiber som ålagts alla SMP-företag medför inte särskilda investeringskrav för SMP-företagen, eftersom de kan ta ut en skälig ersättning för ändringskostnaderna.

Ekonomiska konsekvenser för konkurrerande företag

Skyldigheter som åläggs främjar konkurrenters inträde på marknaden och redan verksamma företag kan utvidga verksamheten.

Skyldigheterna bedöms ha positiv inverkan på de konkurrerande teleföretagens incitament att investera på SMP-företagens SMP-områden. Uthyrning av abonnentförbindelser förutsätter det konkurrerande teleföretagets investeringar i aktiv nätutrustning samt eventuellt också i backhaul- och stamnätförbindelser. På lång sikt främjar tillträde till SMP-företagets abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen också byggandet av egna abonnentförbindelser av optisk fiber eftersom de konkurrerande teleföretagen har ett incitament att utnyttja investeringar som gjorts i aktiv utrustning och i stamnät också för en bredare grupp av kunder.

Konsekvenser för slutkunder

Skyldigheter som åläggs skapar fördelar för slutkunder som använder dataöverföringstjänster i abonnentförbindelsenät av optisk fiber genom att den ökade konkurrensen förbättrar kundernas valmöjligheter samt genom att främja skäligheten i slutkundspriserna.

Användning av abonnentförbindelser förutsätter att de konkurrerande teleföretagen har en lokal anslutningspunkt i SMP-företagets nät nära slutkunden samt egna investeringar i aktiv nätutrustning samt eventuellt också i backhaul- och stamnätförbindelser. Kundantalet och intäkternas belopp inom SMP-företagets koncentratorsområde påverkar för sin del på placeringen på lokal nivå och på investeringsvilja. Det betyder att skyldigheternas konsekvenser för slutkunders valmöjligheter kan variera beroende på befolknings- och företagstätheten på olika koncentratorsområden.

Övriga konsekvenser

Transport- och kommunikationsverket har i samband med konsekvensbedömningen också bedömt huruvida skyldigheter som åläggs har andra konsekvenser än de som betraktats ovan. Ämbetsverket bedömer att skyldigheter som åläggs inte har några avsevärda konsekvenser för samhällsekonomin eller för den offentliga ekonomin. Ämbetsverket bedömer att skyldigheter som åläggs inte har några betydande konsekvenser för myndighetens verksamhet, konsekvenser för miljön eller några andra samhällseliga konsekvenser.

³⁵ Såsom det framgår av marknadsanalysen i bilaga 1 till beslutet ålägger ämbetsverket inte några SMP-skyldigheter i kommuner där kommunens tillgång till optiska fibernät och till kabelmodemnät är ≤ 30 procent.

3.7 Offentligt samråd

3.7.1 Nationellt samråd

Enligt 310 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska Transport- och kommunikationsverket innan beslut meddelas ge företrädare för teleföretag och användare tillfälle att yttra sig om beslut enligt 7–10 kap. om de har en betydande inverkan på kommunikationsmarknaden.

Nationellt samråd om marknadsanalysen om betydande marknadsinflytande

Ämbetsverket skickade ut utkastet till analysen om betydande marknadsinflytande på nationellt samråd den 22 mars 2024. Tidsfristen för utlåtandena var den 10 maj 2024. Ämbetsverket fick ta emot totalt 17 st. utlåtanden om beslutsutkastet inom utsatt tid.

En sammanfattning av teleoperatörernas och intressentgruppernas remissvar från första samrådet finns i kapitel 2.1 i marknadsanalysen som finns som bilaga till beslutet.

Nationellt samråd om utkasten till beslut om betydande marknadsinflytande

Ämbetsverket har 2.10.2024 skickat ut utkast till beslut om betydande marknadsinflytande på nationellt samråd. Tidsfristen för inlämnandet av utlåtanden gick ut 1.11.2024. Inom tidsfristen fick ämbetsverket sammanlagt 15 utlåtanden om beslutsutkastet.

De utlåtanden som teleoperatörer och intressenter lämnade i samband med det andra samrådet sammanfattas i kapitel 2.2 i den marknadsanalys som bifogas beslutet.

Nationellt samråd angående de uppdaterade utkasten till beslut om betydande marknadsinflytande om Telia, Alajärven Puhelinosuuskunta och BLC Telecom och utkastet till marknadsanalys

Den 5 februari 2025 inledde Transport- och kommunikationsverket ett nationellt samråd om de ändringar som gjorts i förslagen till beslut gällande Alajärven Puhelinosuuskunta, BLC Telecom Oy och Telia Finland Oyj och utkastet till marknadsanalys. Tidsfristen för att lämna in utlåtanden gick ut den 7 mars 2025. Totalt 4 utlåtanden inlämnades till ämbetsverket före tidsfristen.

De utlåtanden som teleoperatörer och intressenter lämnade i samband med det tredje samrådet sammanfattas i kapitel 2.3 i den marknadsanalys som bifogas beslutet.

3.7.2 Det internationella samrådet

Enligt 83 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska Transport- och kommunikationsverket ge kommissionen och Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (BEREC) tillfälle att yttra sig inom en månad innan verket fattar ett beslut som påverkar handeln mellan EES-staterna och genom vilket verket på basis av betydande marknadsinflytande eller på någon annan grund ålägger, ändrar eller upphäver skyldigheter enligt 7 a eller 8–10 kap., med undantag för beslut som grundar sig på 55 f eller 76 §.

Ämbetsverket har 15.11.2024 skickat ut en marknadsanalys och utkast till beslut om betydande marknadsinflytande på internationellt samråd. Den 13 december 2024 gav kommissionen ämbetsverket ett godkännande beslut om myndighetens anmälan.

Kommissionens synpunkter i samband med det internationella samrådet sammanfattas i kapitel 2.4 i den marknadsanalys som bifogas beslutet.

Kommissionens synpunkter i samband med det internationella samrådet sammanfattas i kapitel 2.4 i den marknadsanalys som bifogas beslutet.

Den 21 mars 2025 underrättade Transport- och kommunikationsverket kommissionen om de uppdaterade utkastet till SMP-beslut gällande Alajärven Puhelinosuuskunta, BLC Telecom Oy och Telia Finland Oy och utkastet till marknadsanalys. Kommissionen utfärdade ett beslut om att godkänna ämbetsverkets anmälan den 22 april 2025.

Kommissionens synpunkter i samband med det andra internationella samrådet sammanfattas i kapitel 2.5 i den marknadsanalys som bifogas beslutet.

3.8 Ändringar efter de offentliga samråden

Efter det första nationella samrådet gjorde ämbetsverket förtydliganden till marknadsanalysen och förberedde besluten om betydande marknadsinflytande jämte motiveringar för dessa. Efter det andra nationella samrådet gjorde ämbetsverket förtydliganden till utkastet till beslut, särskilt gällande skyldigheternas ikraftträdande och övergångsperioden.

Transport- och kommunikationsverket har efter det internationella samrådet uppdaterat marknadsanalysen med hjälp av information av tillgänglighet till fiber- och kabelmodemnät för hushåll från år 2024. I det tidigare utkastet till marknadsanalys, som var föremål för nationellt och internationellt samråd, användes data från 2023 om hushållstillgänglighet. Ändringen tar hänsyn till uppmaningen från kommissionens beslut att kontrollera giltigheten av slutsatserna baserat på de senaste tillgängliga marknadsdata för tidpunkten.

Dessutom har Transport- och kommunikationsverket uppdaterat sin bedömning av Telias och CapMan Infra Oy:s gemensamma företag Valokuitunen som en del av Telias SMP-ställning. Efter uppdateringen har Valokuitunens nätverk i sin helhet (100 procent) beaktas istället för tidigare 50 procent. Dessutom klargjorde ämbetsverket sina slutsatser om omfattningen av Telias SMP-åtaganden gällande Valokuitunens nät. Ändringen tar hänsyn till anmärkningarna i kommissionens beslut om hanteringen av samriskföretag.

Efter det tredje nationella samrådet förtydligade ämbetsverket marknadsanalysen med hänsyn till förändringar i ägande av fiberoptiska nät vid bedömningen av SMP-ställning. Dessutom preciserade ämbetsverket utkastet till beslut om skyldigheternas ikraftträdande och övergångsperioden för avskaffande av skyldigheterna.

Efter det andra internationella samråd har verket i sina beslut även beaktat det interna arrangemanget inom koncernen, där affärsverksamheten i Mariehamns Telefon Ab och Ålands Telefonandelslag överfördes till Ålands Telekommunikation Ab från och med den 1 januari 2025. Tidigare hade förslag till beslut lämnats separat till Ålands Telefonandelslag och Mariehamns Telefon. Som ett resultat av transaktionen kommer byrån att rikta och utfärda ett SMP-beslut till Ålands Telekommunikation Ab.

4 Tillämpade bestämmelser

Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 51 §, 52 §, 53 §, 56 §, 67 §, 68 §, 69 §, 81 a §, 82 §, 83 §, 310 §, 345 §

5 Beslutets övergångs- och giltighetstid

De skyldigheter som ålagts i detta beslut och de nya SMP-områdena för företaget som anges i avsnitt 3.2.2 i detta beslut träder i kraft en (1) månad efter att beslutet har delgivits. Beslutet är i kraft tills vidare, om inte Transport- och kommunikationsverket ändrar det i fråga om de omständigheter som avses i 53 § 1 eller 2 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation eller på grund av betydande förändringar i konkurrensläget på marknaden.

De skyldigheter som ämbetsverket i sitt beslut³⁶ av den 15 mars 2018 ålade och som specificeras i kap. 2.4 i detta beslut gäller i 6 månader från att detta beslut har delgivits. Övergångsperioden på sex månader gäller endast avtal om grossistabonnentförbindelser och bitströmsprodukter som redan finns vid tidpunkten då beslutet delgivits.

6 Sökande av ändring

Detta beslut kan överklagas vid högsta förvaltningsdomstolen så som bestäms i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Enligt lagens 7 § kan den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet anföra besvär över beslutet.

En besvärсанvisning bifogas till beslutet. Beslutet ska iakttas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

7 Ytterligare information

Ytterligare information om detta beslut ger Martin Andersson, ledande sakkunnig, tfn 0295 390 518, e-post martin.andersson(at)traficom.fi och Lauri Putkonen, jurist, tfn 029 534 7389, e-post lauri.putkonen(at)traficom.fi.

Lasse Laine

direktör

Lauri Putkonen

jurist

Detta dokument har signerats elektroniskt 9.5.2025

Bilagor:

Bilaga 1: Marknadsanalys

Bilaga 2: Innehåll i ett referenserbjudande

Bilaga 3: Besvärсанvisning

³⁶ Kommunikationsverkets beslut av den 15 mars 2018, dnr 10/961/2017.

BILAGA 2 Innehåll i ett referenserbjudande

Minimiförteckning över uppgifter som ska tas med i ett referenserbjudande om tillhandahållande av abonnentförbindelser³⁷ och deras förmedlingskapacitet

1 Skyldigheter vid överlåtelse av nyttjanderätt

- beskrivning av nyttjanderätsprodukter, tjänster och funktioner inklusive tekniska krav som innehåller uppgifter om sammansättningen av nätet, om det är nödvändigt för effektivt utnyttjande av tillgång till nätet
 - nyttjanderätt till en abonnentförbindelse av optisk fiber och till en del av en abonnentförbindelse (FTTB- och FTTH-abbonentförbindelser)
 - nyttjanderätt till en virtuell abonnentförbindelse (VULA)
 - nyttjanderätt till utrustningsutrymmet och ge det teleföretag som erhållit nyttjanderätt, eller företagets representant, tillträde till utrymmet
 - tillhandahålla funktioner och tjänster som är nödvändiga för att ovan nämnda nyttjanderätt ska kunna användas
 - utföra sådana rimliga begäranden från teleföretag som gäller tillträde till sådana byggda abonnentförbindelser av optisk fiber som ännu inte har kopplats/avslutats
- alla relevanta tekniska standarder som gäller tillträde till nätet inklusive tekniska begränsningar av användningen och övriga säkerhetsfrågor
- information om de fysiska platserna för tillträde där tillträde till nätet erbjuds
- process för att begära behövliga uppgifter och villkor för att tillhandahålla reglerade produkter eller tjänster
- villkor, beskrivning och processer som gäller samlokalisering
- alla relevanta tillhörande tjänster, tilläggstjänster och avancerade tjänster, inklusive tekniska begränsningar och förfaranden för att använda dessa tjänster
 - inklusive driftstödssystem, informationssystem eller databaser för förbeställning, anskaffning, beställning, framställning av underhåll och reparation samt fakturering
- relevanta avgifter, betalningsvillkor och faktureringsförfaranden

2 Detaljerna i processen

- förbeställning, beställning och anskaffning
- migrering från tidigare generations infrastruktur, inbegripet information om ändringar i och upphöranden av produkter
- regler för tilldelning av utrymme mellan parterna när utrustningsutrymmena eller samlokaliseringsutrymmena är begränsade
- reparationer och service
- ändringar i IT-system såvida de påverkar konkurrerande operatörer
- detaljer i testerna avseende interoperabilitet
- teknisk information om utrustning som används i nätet

3 Tillhandahållande av tjänsten och kvalitetsvillkor

- servicenivåavtal (SLA-avtal) för beställning, leverans, tillgång till och underhåll av service (reparationer), inklusive tidsgränser för att acceptera eller avvisa en beställning, begäran om uppgift när tjänsterna kan levereras eller utrymmena blir färdiga, testning och överlåtelse eller leverans, tillhandahållande av stöd-tjänster (t.ex. behandling och reparation av fel)

³⁷ Med abonnentförbindelse avses en abonnentförbindelse som är helt genomförd med en kabel av optisk fiber samt en virtuell abonnentförbindelse (VULA).

- kvalitetsstandarder som alla parter ska uppfylla när de uppfyller sina avtalsskyldigheter, inklusive de centrala nyckelutförandeindikatorerna för serviceavtal vid behov
- servicenivågarantier (SLG) för beställning, leverans, tillgång till service och reparationer, inklusive beloppet som en part betalat till en annan part för att ha försummat avtalsförbindelser samt villkor för ersättningsberättiganden
- förfaranden i fall där det föreslås ändringar i utbudet av tjänster som kan innebära ett krav på att göra en anmälan till den nationella regleringsmyndigheten om sådana ändringar till exempel då det är fråga om att börja tillhandahålla nya tjänster, ändringar i existerande tjänster eller prisändringar

4 Allmänna avtalsvillkor

- förfaranden mellan parter för att lösa tvister
- uppgifter om avtalens löptid, omförhandlingar och anledningar för uppsägningen samt andra avtalsvillkor i anknytning till dessa
- definition och begränsningar gällande ansvaret och ersättningen
- alla relevanta villkor
- ordlista över termer för insatsresurser och andra produkter som hänför sig till grossistförsäljningen